

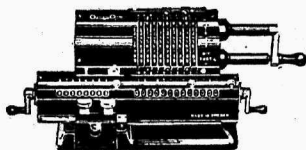
ERAETTEVÖTETE

AMETNIKKUDE KOJA TEATAJA

Nr. 4/5 (10/11) . . . . . Juuli — oktoober 1939 . . . . . II aastakäik

Tellimise hind:		Kuulutuste hind:	
1 aastaks . . . . . Kr. 0.75	Ilmub 6 korda aastas vähemalt 24 leheküljelisena.	1 lehekülge . . . . . Kr. 35.—	
1/2 " . . . . . " 0.40	Vastut. toimetaja E. A. Koja peasekret. O. Hendrikson,	1/2 " . . . . . " 20.—	
Üksiknumber 15 s.	tegev toimetaja E. A. Koja nõunik sekret. V. Tehve.	1/4 " . . . . . " 10.—	
	Toimetus ja talitus Tallinnas, Pärnu m. 21—3, tel. 479-06.	1/8 " . . . . . " 5.—	
		1/2 esilehekülge . . . . . " 25.—	

Ratsionaliseerige oma töö!

ORIGINAL OHNER

CONTINENTAL

on tehniliselt viimistletumaid ja käsitusviisilt lihtsamad.

Nõudke ostukohustuseta demonstratsioone ja prospekte.

Täieline vastutus.

K/M. LIER & ROSSBAUM

Tallinn, Viru 7

Kontori- ja pangaametnike, äriteenijate ja muude vaimutöötegijate kandidaadid Tallinna linnavolikogu valimistel 8 (kesklinna) ringkonnas

Villem Tehve

E. A. Koja nõunik-sekretär

Rein Palandi

Ä. K. L. sekretär

Sündinud Tallinnas, 25. dets. 1911. a. Õpinud J. Vestholmi erahumanit.-güm., Helsingi ülikooli filosoofia- ja Tartu ülikooli majandusteadusk. Teenistuses olnud mitmes riiklikus ja eraettevõttes ja asutuses. Kirjutanud auhinnatöö, välja annud raamatuid, avaldanud artikl. ajakirjades ja ajalehis. Praegu Eraettevõtete Ametnikkude Koja nõunik-sekretär, Äri- ja Kontoriametnikkude Kutseühingute Liidu instruktor-organisaator ja E. A. Koja Teataja tegev toimetaja.

Sündinud Tallinnas 6. juulil 1903. a. Õpinud Tallinna poeglaste kaubanduskoolis. Äriteenijate Kutseorganisatsioonide Liidu (Ä. K. L.) asutajaid, Eraettevõtete Ametnikkude Koja Elluviimise Komitee liige, praegune liidu juhatuse liige-sekretär. Teenistuses äriteenijana J. Soonseini äris. Tallinna Äriteenijate Ühingu juhatuse liige, Eraettevõtete Ametnikkude Koja täiskogu ja III sektsiooni büroo liige. Pääle selle tegev Kaitseliidus majanduspääliku abina, Tallinna Vabatahtliku Tuletõrje Ühingu gaasikompanii pääliku abina ja Tallinna Meeskoor „Eesti Laulumehed“ juhatuse liikmena.

Ametnikkude ja äriteenijate palga- ja teenistustingimuste parandamine on eeskätt ametnikkude endi asi. See siht saavutatakse seda kiiremalt ja ulatuslikumalt, mida teadlikumalt ja aktiivsemalt rakendab ametnik ja äriteenija ennast kutseühingu tegevusse. Nüüdisajal on ka eraametnikele organisatsioon see mõjuv vahend, mille kaudu nad oma õigustatud nõudmised vahekordades tööandjatega ellu viivad.

Villem Tehve. Rein Palandi

Kandidaate toetavad

kojalikud ametnikkude ja äriteenijate kutseühingud.

Eraettevõtete ametnike olukord vajab korraldamist

A. Oinas, E. A. Koja esimees

Eraettevõtte ametnik on tuntud ja silmapaistev kuju Eesti avalikus elus. Ta võtab agaralt osa seltskondlikust tegevusest. Tegeleb tuhande asjaga, kaitseliidust ja tuletõrjest alates kuni muusika ja näitekunsti organisatsioonideni. Kuid... oma kutseala korraldamise oli ta jätnud tagaplaanile. Siin oli ta kuni hilisema ajani võrdlemisi tagasihoidlik.

On huvitav küsimus, millest oli see tingitud? Kindlasti ei olnud eraettevõtte ametniku olukord eeskujulik. Kuni hilisema ajani puudusid eraettevõtete ametnikkude suhtes pea igasugused töökaitse seadused. Ka materiaalsed töötingimused jätsid mõneski kohas soovida. Kuid ometi pole asutud suurema eneseorganiseerimise teel neid puuduseid kõrvaldama, välja arvatud üriteenijad, kellel on loodud loialdane kutseorganisatsioon üle riigi.

Ilma kõnesolevat küsimust siin kohal põhjalikult juurdlemata, märgime, et tõenäoliselt üheks kõnesoleva nähte põhjuseks oli asjaolu, et paljudele oli seni eraettevõtte ametnikuks olemine vaid ajutiseks vahejaamaks edaspidisel elukäigul, kus loodeti kas iseseisvalt tegutsema hakata majanduselus või välja jõuda mõnele paremini tasutavale juhtivale kohale.

Seni oli see ka paljudele võimalik. Kuid majanduselu tihenemisega ja ametnikkude arvu suurenemisega vähenevad relatiivselt need võimalused suurele ametnikkude hulgale. Tekib vajadus korraldada ja parandada eraettevõtete ametnikkude, kui järjest laieneva, püsiva kutseala olukorda.

Selle suure ülesande täitmisele on asunud Eraettevõtete Ametnikkude Koda. Noor koda on suutnud mõndagi juba saavutada, kuid nagu raske on ürgset laant teha kiirelt viljakandvaks, nii ka eraettevõtete ametnikkude olukorra parandamine nõuab püsivat ja kestvat tööd.

Käesolevas E. A. Koja Teatajas avaldame kõigile koja valijatele üleva-

te E. A. Koja kaheaastasest tegevusest ja koja kavatsustes. Koja soov on, et eraettevõtete ametnikud jõudu mööda nii isiklikult kui ka oma organisatsioonide kaudu tihedamas kontaktis kojaga toetaks koja üritusi ja omalt poolt algataks ja viiks ellu üritusi, mis tarvilikud eraettevõtete ametnikkude olukorra parandamiseks.

A. Oinas

E. A. Koja tahe on, et iga koja valija oleks võimalikult täielikult informeeritud koja tegevusest, see on paremaks eelduseks koja tegevuse edukusele.

Eraettevõtete ametnikkude olukorra parandamise eeltingimuseks on aga, et tuntaks seda olukorda ja mitte pääliskaudselt, vaid põhjalikult ja üksikasjalikult. Pealtnäha paistab see olevat ju küllaltki hästi teada. Kuid tõelikult on eraettevõtteis teenivate ametnikkude koosseis ja õigustlik ning materiaalne olukord väga mitmekesine ja kirju. On ju ametnikke, kelle olukord on enam-vähem rahuldav, kuid

nende pärast ei tule silmi kinni pigistada suurele hulgale, kelle olukord jätab palju soovida.

Eraettevõtete ametnikkude üksikute liikide olukorda on seni uurinud ja selgitanud vastavad kutseorganisatsioonid, kuid need uurimused on olnud püüratud ulatusega ja neid on teostatud ilma ühtlase süsteemita, igat oma ette, mille tõttu neid on raske kasutada üldpildi saamiseks.

Et asjasse tuua vajalikku selgust, on E. A. Koda otsustanud korraldada üldist ankeeti kõigi eraettevõtteis teenivate ametnikkude olukorra tundmaõppimiseks. Sellises ulatuses on see esmakordne uurimus ühe sotsiaalse kihituse olukorra selgitamiseks Eestis.

Oleks väga kahju, kui ankeet nurjuks mitte küllaldase osavõtmise tõttu. Mitte ükski, et see rõõviks E. A. Kojal ja vastavatel kutseorganisatsioonidel võimaluse tugeneda oma edaspidisel tegevusel objektiivsetele andmetele eraettevõtteis teenivate ametnikkude olukorra kohta, — see oleks kaotuseks ka eesti sotsiaalolude uurimisele.

E. A. Koda on, ettenähes paljude soovi hoida saladuses isiklike andmeid, teinud ankeedi täiesti anonüümseks. Täidetud lehti saavad

näha ainult Riigi Statistika Keskbüroo ametnikud läbitöötamisel. Lehed hävitatakse peale läbitöötamise. See peaks küllalt täielikult kindlustama isiklike andmete saladussejäämise. Seega peaks ära langema tähtsam tahtlus ankeedile õigeks vastamiseks.

E. A. K. palve on kõigile eraettevõtteis teenivale ametnikele — vastata ankeedile! Mitte paljuks panna seda väikest tüli ja tööd, mida ankeedile vastamine nõuab. See oleks eraettevõtete ametnikkude eneste tähtis kollektiivne annus oma olukorra selgitamiseks ja parandamiseks.

*

Aeg, mil toimub käesolev ankeet, on ärev ja süng. Euroopa on põhjalikult vapustatud sõjast, mis võib tuua mõningaid raskusi ja ootamatusi ka neutraalsetele väikerahvastele. Tõuseb küsimus, kas ei oleks tulnud ära oodata rahulikumaid aegu. E. A. Koda peab siiski õigemaks mitte enam edasi lükata ankeeti, mis oli otsustatud juba k. a. kevadel. Meie ei tea veel, millal tulevad need paremad ajad. Andmeid eraettevõtteis teenivate ametnikkude olukorra kohta on aga tarvis. Praegu võib veel saada huvitava läbilõike kõnesolevast olukorrast, nagu ta oli kujunenud viimastel aastatel.

Oma kodu soetamises

Arhitekt A. Käsper, Tallinn

Mida rahutum on maailm, mida pingutavam on üksikinimese elu ja töö, seda rohkem tekib inimesel tung muretseda endale rahulik kodu — paik, kuhu ta võiks pageda oma puhketundideks, kus ta võiks leida järgmiseks tööpäevaks uut jõudu raskeks eluvõitluseks, kus ta võiks end koguda ja ka leida kindlat ulualust rasketel aegadel. Kindlat ulualust mitte selles mõttes, nagu pani ette üks insener referaadis Insenerikojas, soovitades hakata ehitama pommi- ja gaasikindlaid 20—30-kordseid suur maju — soomustorne, tavaliste 4—5-kordsete üüri-remajade asemele — ei, ma mõtlen seliseid kodupaiku, kus ei oleks pommi-

tamisi kartagi — oma majakese linnade lähemas ümbruses.

Oma kodu on paljude perekondade unistus. Eriti igatsevad oma kodu järele need inimesed, kes elavad üürimajades. Paljud korjavadki selle eesmärgiga algkapitali ehk loodavad õnne klassiloteriist. Vanasti, püsivatel ja rahulikkudel aegadel, oli ehituskapitali loomine palju lihtsam. Teatava püsivusega, töökuusega ja säästmisega võis kindlasti koguda kapitali vanadusepäeviks, sularahaga elamu ehitamiseks ehk ostmiseks. Kuid praegusel ajal ei ole mingit garantiid, et aastakümneid ennastalgavalt kogutud kapital ei kaotaks

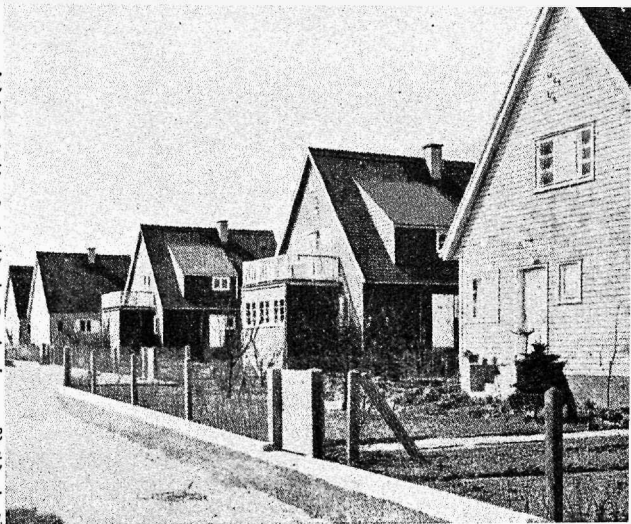

üle öö oma väärtust ja kogu elutöö ei variseks varemeiks, nagu seda paljud said tunda maailmasõja ajal. Ja praegusel ajal on ametniku suhteliselt suurema elustandardi ja madalama palgataseme juures pinge väljaminekute ja sissetulekute vahel nii suur, et vaevalt võib mõelda suuremate kapitalide kogumisele ja vaevalt jätkub moodsal inimesel kannatust ja endaohverdumist ootamiseks ja täie ehituskapitali kogumiseks.

Kuid see ei tähenda, et inimene peaks loobuma kaugemaleulatavatest eesmärkidest korteriprobleemi lahendamise suhtes. Kui üks tee ei taga sihi saavutamist, siis tuleb otsida ja leida uusi. Ajakohane viis, jõuda ka praegusel ebapüsival ajal oma kodu loomiseni, on ühistegevus ehitusalal. See tähendab mitte orjata ega korjata eluaeg kuni suurema kapitali saavutamiseni; mitte kadedusega vaadata majaomanikule ja kaasinimesele, vaid panna käed ja rahad kokku ehitamiseks ühisel jõul.

Tuhande krooniga ei ole üksikul inimesel mõeldagi majaehitamisele, ent kui 100 inimest panevad samad summad kokku, siis tekib juba nimetamisväärne kapital, millega võib hakata kohe tegutsema. Ühistegelik ehitusviis võimaldab kiiremini ja kindlamini varustada end koduga, kuna ei tule oodata eluaeg järjekorda ja kokkupandud kapitalid ei või kaduda, sest nad on kindlustatud ehitatud kinnisvaradega.

Peab kahjuks konstateerima, et Eestis on ühistegelik ehitusviis veel vähe arenenud, kuna Lääne-Euroopas, Inglismaal, Saksamaal ja meie põhjanaabritel Rootsis ja Soomes omab omaabi ehitustegevuses suurt sotsiaalset ja majanduslikku tähtsust. Selle puuduse põhjuseks on osaliselt eeskujude, kogemuste ja juhtide puudus ja teiseks eestlase liig individuaalsed iseloomujooned ning ehitustegevust korraldavate asutuste põhjendamatu külm suhtumine asjasse. Kuid huvi asja vastu on rahvas suur ja oleks väga soovitatav korteriolude parandamiseks rakendada suuremas mastaabis ühistegelikku ehitustegevust. Seni on see organisatsiooni viis leidnud nimetamisväärset pinda vaid

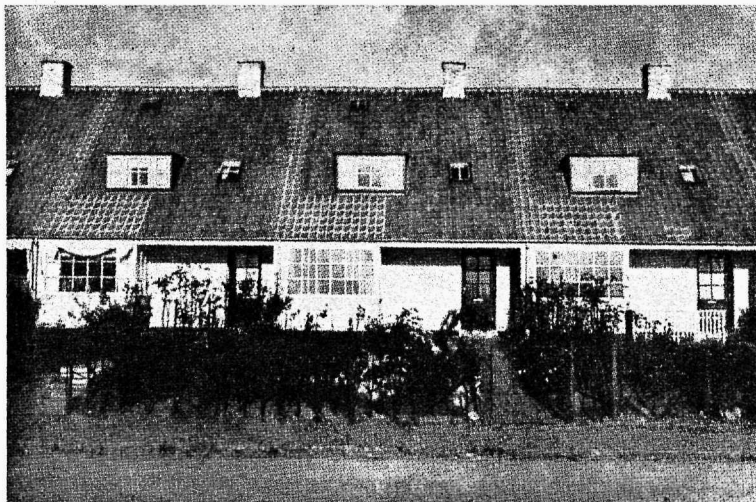

Eraametnike omakodude asula

Talinnas, kus linnavalitsuse soojal kaasabil kruntide muretsemise, projektide valmistamise jne. näol on kerkinud mitu ühiselamut ja üksikelamute kolooniat (näit. Politseiaial ja Hipodroomi rajoonis).

Asjaomastes ringkondades käib mõtetevahetus teema üle, kumb ühistegeliste ehituste tüüp rahvamajanduslikust ja sotsiaalpoliitilisest seisukohast kasulikum ja õigem on, kas ühiselamute või üksikmajade näol.

Minu arvates tuleks õhutada mõlemaid ehitustüüpe ja lasta kodanikel ise otsustada, mis teed mööda tema tahab jõuda sihile. Seni on meie ühistegelikke ehitusühinguid organiseeritud järgmiselt: Koondatud üks kitsam ringkond asjajuhilisi (enamikus ametnikke), koostatud ühingu põhikirj, moodustatud korteriühing, muretsetud linna käest ehituskruunt ja püstitatud ühiselamu kuni 30—50%-lise omakapitaliga Pikalaenu Panga ja Ehitusfondi laenude abil. Nii on tekkinud rida väiksemaid korteriühinguid, kellede tegevus aga peale ühe maja püstitamist piirdub maja valitsemisega. Vaid üksikutel juhtudel on leitud jõudu ja huvi jätkata ehitustegevust, edasi andes ja kasutades saadud kogemusi. Kuna uuesti tekkinud ühingud pidid algama sama otsast peale, kasutades vaid põhikirja eeskujusid ja saades juhuslikke näpunäiteid. Ühistegeliste ehitusühingute liit ei avalda nimeta-

Ühiselumaja iseseisvate korteritega reamajas

misväärset tegevust ja pole olnud suuteline ergutama olemasolevaid ühinguid edaspidisele ehitustegevusele.

Praegu puuduvad meil ühingud, mis võtaksid oma sihiks osta suuremaid maa-alasid ja partselleeriks neid, hoonestades krunte, kusjuures liikmetele kasutada antud majad ja krundid langetaksid peale teatava kasutamisaaja möödumist liikmeile omanduseks. Selle asjaolu põhjuseks on spekulatiivselt kõrged kruntide hinnad linnade tsentrumeis ja hoonestamise takistamine binnade ümbruses laialivalgumise kartusel.

Kolmas organisatsiooni viis ühistegeliku ehitustegevuse arendamiseks, mis eestlase iseloomule võiks olla kõige sobivam, ja nimelt ehitushoiukassade ühingud, puudub meil kahjuks veel täielikult. Selle omaabi tüübi juures on paremuseks, et ta võimaldab ehitada täiesti individuaalselt. Liikmel tarvitseb vaid astuda ühingusse ja teostada regulaarseid hoiuste sissemakse. Teatava ooteaja möödumisel varustab ühing liiget ehituskapitaliga, mille ta kasutab krundi ostmiseks ja ehitamiseks oma äranägemise järele. Peale maja valmimist on ühingu lüge kohustatud jätkama maksimist kindla kava kohaselt kuni ehitussumma tasumiseni. Astudes sellise ehitushoiukassa liikmeks sõlmib kodanik lepingu teatava summa kogumiseks ja algab kindlaksmääratud kuusissemaksudega. Ehituskapitali saab

koguja 1—10 aasta möödumisel. Ehituskapitali jagamine sünnib kas väljaloosimise teel või teatavate kindlaksmääratud nõude täitmisel liikme poolt. Intressid on vastavalt ühingu põhikirjale kas võrdsed harilike rahaasutuste omale või madalamad nendest; viimasel juhul saavad liikmed laenukapitali madalama protsendiga. Sissemaksude ja tagasimaksude määrad on kalkuleeritud vastavalt kodanike hoiujõule. Ehitushoiukassa ühingu kulud kaetakse enamasti vaheintressidest. Kui ehituskassa tegutseb rakukesena avaliku rahaasutuse juures, on need kulud väga mõõdukad.

Korteriolude parandamine on meie tähtsamaid sotsiaalpoliitilisi küsimusi ja ühistegevus on meie oludes, kus on vähe suuremaid erakapitale, hõlpsamaid teid ehitusprogrammi teostamiseks. Andes lühikese ülevaate võimalustest varustada kodanikke jõukohaste ja tervishoidlike omakodudega, tahaksin alla kriipsutada, et siin ei ole tähtis kapitali omamine, vaid kindel tahe ja vastav organisatsioon.

Eriti soodus ja kindel on ametnike oma-kodudega varustamine ühistegevuse teel, kuna ametnike ringkonnad, kuigi ei oma küllaldast varandust, omavad kindlapalgalistena selleks küllaldase hoiujõu.

Ületunnitöötasud ja gratifikatsioonid

Villem Tehve, E. A. Koja nõunik-sekretär

Äride ja kontorite töökorralduse seaduse (ÄKT) eeskirjade kehtimahakkamisega kindlustati eraettevõtteis teenivaile möödunud aasta mai kuust alates normaaltööpäeva pikkus ja ületunnitööde tasud. Kahtlemata on see eraametnike töökaitse alal väga tähelepanuväärne edusamm, mille väärtust ei vähenda asjaolu, et Eraettevõtete Ametnikkude Koda seaduse algatajana oli sunnitud seaduse lõplikul viimistlemisel tegema mõningaid järeleandmisi, et võimaldada suurele hulgale vaimsel alal töötajaile ajakohaste töökaitse normide kehtivusele pääsemist.

Kuigi eraametnikele on praegu seaduse eeskirjadega kindlustatud ületunnitöö tasude saamine, siis selle normi tegelik ellurakendamine on sootuks teine küsimus. See eeskiri on jäänud paljudes ettevõtetes ja käitistes vaid paberile, sõltudes muidugi mitte ainult töökaitse järelevalve asutiste hoolimatusest ja suurest töökoormast, vaid eeskätt just ametnikkude ja äriteenijate endi organiseerimatusest ja sellest tulenevast nõrkusest omi õigusi tööandja suhtes maksama panna.

Gratifikatsiooni andmine oli enne ületunnitöötasude eeskirjade keh-

timapanemist peamine moodus, kuidas ametnikele ja äriteenijatele tasuda mitmesuguste teenete, tubliduse ja ületundide eest. Gratifikatsioon on kink, meelega, ergutusraha, erakordne lisatasu, pühaderaha, preemia jne., mille suurus, tasumisaeg ja andmine või mitteandmine sõltub täiesti tööandja tahtest ja ettevõtte majanduslikust olukorrast. Gratifikatsiooni andmine on hea komme, ettevõttes aegade jooksul kindlakskujunenud tavaga. Gratifikatsioonist võib töövõtjat ka ilma jätta, sest tööandjal ei ole selleks mingit seaduslikku või lepinglikku kohustust ega töövõtjal selle saamiseks mingit nõudeõigust. Juhud, mil näiteks palga- või teenistuslepingus on kokku lepitud palgalisale, gratifikatsiooni nimetusega, olgu välja arvatud.

Ületunnitöö ja ületunnitöötasu on seaduses üldiselt kindlaksmääratud suurused. Sooritatud ületundide eest tuleb töövõtjale tasuda vähemalt 50% kõrgemalt kui normaaltööajal tehtud töötundide eest. Seaduse ja määruse eeskirjadega lasub tööandjal kohustus kõigepealt registreerida ületunnid vastavasse tabelisse ehk vormi ja need ületunnid töövõtjale seaduses ettenähtud või kokkulepitud ajal välja maksta. Töövõtja poolel omakorda tekib vastav nõudeõigus.

Enne ÄKT seaduse jõustumist asendas ületunnitöötasusid gratifikatsioon või mõne muu nimetusega lisatasu. Sealjuures ei tulnud arvestusele, kui suur on tehtud ületundide arv, mis puhul neid tehti, kas neid registreeriti ning millised olid nende arvestuse alused. Tööandja kinkis töövõtjale mingisuguse summa, kas kord või kaks korda aastas ja sellega pidi olema kõik korras. Kas gratifikatsioon oma väärtuselt vastas enamsooritatud tööhulgale või mitte, polnud tähtis.

ÄKT seaduse jõustumine andis ületundide registreerimiseks ja arvutamiseks objektiivsed alused, sealjuures määrates, et palgamaksu perioodil tehtud ületundide tasu makse-

Aega leidub igal eraametnikul:

**1 vaba õhtupoolik või
vihmase pühapäeva
ennelõunat, et**

**vastata ja ära saata
oma ankeetlehti.**

Reservlehti saab kohalikust äriteenijate ühingust või kirja teel Tallinnast, Eraettevõtete Ametnikkude Kojast, Pärnu maantee 21—3.

takse töövõtjale koostasuga normaaltööajast.

Eraettevõtete Ametnike Kojade poolt esitatud seaduseelnõule tehti tööandjate poolt eelnõu viimistlemisel selles osas parandusettepanekud, sest ületunnitöötasud olid selles ette nähtud, kuid püsima oli jäänud ka gratifikatsioon. Kuna aga ületundide tasumine uudsusena äridele ja kontoreile ei tundunud kaugeltki mugavana, siis tööandjate poolt tehtud parandus sidus ületunnitöö tasumise mooduse gratifikatsiooni või preemia andmise moodusega, et mitte soodustada nii ületundide kui ka gratifikatsiooni saamist samal töötamisperioodil.

ÄKT seaduse § 6 IV lõige näeb ette, et ületunnitöö tasu maksmine võib toimuda tööandja ja töövõtja kokkuleppel lühemate või pikemate ajavahemikkude järele või kogu aasta eest korraga gratifikatsiooni või preemia näol. Tingimuseks on sealjuures, et säärasena tasuta preemia või gratifikatsiooni suurus ei tohi vähem olla arvestuse perioodi kestel tehtud ületundide eest saadaolevast kogutasust.

Et tööandja, kui ta seda vaid soovib, töövõtjaga säärasele kokkuleppele jõuab, on päevaselge, sest sisuliselt toimub säärane kokkulepe tööandja teatamisega, et arvestusperioodil sooritatud ületunnid tasutakse aasta lõpul gratifikatsiooni näol.

Ilmselt ebasoodus on ametnikele ja äriteenijaile asjaolu, et ÄKT seaduse järgi ületunnitöötasude nõudeõigus lõpeb töövõtjal kuue kuu möödumisel peale äriaasta lõppu ning lõpparve tegemisel tööandja ja töövõtja vahel kuue kuu jooksul peale lõpparve tegemist. Töölised vastavalt tööstuslike käitiste tööaja seadusele võivad oma ületunnitöö tasusid nõuda 10 aasta vältel.

Kui äriteenija või ametnik alustab ületundide nõudmisega peale seda, kui tööandja on vabatahtlikult keeldunud neid tasumast, siis tähendab see tavaliselt töökoha kaotust. Tegelikult rõhuvad enamasti ületunnitöö tasude nõudmisi

Moodne eraametnike ühiselamu

leiab aset peale teenistuslepingulise suhte katkemist ja nõudmise suurus võib soodsamal juhul, kui vallandamine ja ületunnitöötasude nõudmine langeb äriaasta esimese poole lõpule, ulatada kõige rohkem kuni 1½ aasta ületunnitöötasude nõudmiseni. Võrreldes töölisega on ametnikud selles osas palju halvemas olukorras.

Ületundide tegemine ei ole aga lubatud igal juhul, vaid seadus näeb selleks ette teatud piirid ja ulatuse. Seaduses lubatud ületundide tegemise juhud on oma iseloomult kahesugused. Ühed on igal aastal teatavate ajavahemikkude järgi toimuvad ette teada olevad aasta-aastalt korduvad ületunnitööd, nagu inventuur, perioodiliste aruannete koostamine, väljamüügid jne., teised aga juhuslikud, enamikus mitte etteteada olevad ületunnitööd väärarvata võimu, tekkinud või ähvardavate õnnetusjuhtumite puhul, äri või kontori remondi puhul, likvideerimisel, ümberpaigutamisel ja töökuhjumisel erakordselt. Peale eelpool toodud põhjuste ei ole ületundide tegemine üldse lubatud. Keelatud on teha nädalas (väljaarvatud § 7 p, 1 juhud) rohkem kui 18 üle-

tundi, kuna vastasel korral ületunnid kuhjatuna lühikesele ajale ei võimalda töövõtjale enam tarvilikku puhkust.

Arvestamata juhuslikku ületunnitööd on seega võimalik ametniku aastast ületundide hulka normaalses olukorras ligikaudu ette kalkuleerida.

Meie kontoreis ja ärides, eeskätt vähemates ja keskmistes on sageli tööhulk ametnikule suurem, kui ta seda suudab täita normaaltööpäeva vältel. Järelikult tuleb teha ületunde, ja töövõtjal tekib õigus kõrgendatud tasule.

Siin olgu aga tähendatud, et niisugustel puhkudel ei luba seadus teha üldse ületunde, sest see pole erakordne töökuhjumine, vaid pidev ja ühtlane tööhulk, mida ametnikul on normaaltööaja kestel iga päev võimalu ja raske täita. Siin tuleb tööandjal palgata lihtsalt lisatööjõude.

Mis puutub ületundidesse ja nende registreerimisse vastavasse Sotsiaalministri poolt kinnitatud ja kehtima pandud tabelisse, siis peab tähendama, et on imekspandav see loidus ja hoolimatus, tihti ka argus, miks ametnikud ja äriteenijad ei nõua endi kohta ületunnitöö tabelite (RT 1938, 95, 820) sisseeadmist. Kui puutuda kokku meie suuremates keskustes — Tallinnas, Tartus ja Pärnus asuvate koja valijatega, siis selgub, et ületundide tasude vormi rakendatakse vaid väheses

arvus ärides ja kontorites. Paljudes kohtades ei teata säärast määruse eeskirjast midagi.

Äride ja kontorite töökorralduse seaduse kehtimahakkamine lõi õieti eraametnike töökaitse Eestis. Koda taotles sihti, kaitsta töösuhtes olevat töövõtjat tööandja vastu. See siht pole täitunud nii kaua, kui selle seaduse eeskirjad pole viidud korrektselt ellu.

On täiesti ekslik väita, et koda taotles seadusega „varjatud tendentse“ eraametnike palgaolude parandamiseks ületundide eeskirjade kaudu. See ei ole mingi „kaudne tee“, vaid otsene ja avalik seaduse eeskiri. Koda ülesanne on nõuda selle eeskirja täitmist.

Ületundide eeskirjade rakendamisel ja elluviimisel on mõned tööandjad ilmutanud pidevat vastuseisu või püüdnud seda lahendada seoses gratifikatsiooni küsimusega. Ametnikkude ja äriteenijate loidus nende eeskirjade korrektse elluviimise vastu oleks vaid õgustatud siis, kui nad töötaksid suurepärastes palgaoludes. Seda aga ei saa kuidagi väita. Järelikult tuleb teha pikka ja vaevanõudvat tööd enne kui ametnikud muutuksid teadlikuks ja organiseeruksid oma õiguste jaluleseadmiseks.

Ilmus trükist

Eraettevõtete Ametnikkude Koda nõunik-sekretäri **Villem Tehve** ja õiguskantsleri nõunik **Ilmar Rebase** koostatud

ÄRIDE JA KONTORITE TÖÖKAITSE

(seadused, määrused ja seletused)

176 lk. Hind Kr. 2.60 eksemplar.

Väljaande eesmärk on esmajoones praktiline: koondada ühte väljaandesse äride ja kontorite alal kehtivad töökaitse eeskirjad, kusjuures kehtivad eeskirjad on varustatud rikkaliku seletusmaterjaliga. Raamas sisaldab: Äride ja kontorite töökorralduse seaduse väga põhjalike kommentaaridega, selle seaduse põhjal antud määrused, teenijate normaalpuhkeaja seaduse kaubandusametites, ladudes ja kontorites, kusjuures on selgitatud ulatust, millises see seadus on jäänud kehtima, eeskirju laste, alaalistele ja naistele töökaitse kohta, pühade ja puhkepäevade seaduse, väljavõtteid töölepingute osas kaubandusseadusest, börsikomitee tavade registrist, Balti Eraseadusest, kollektiivlepingute seaduse, eeskirjad välismaalaste teenistuses pidamise kohta, töötulude lahendamise seaduse, eeskirjad töövõtjate kutseühingute kohta ja kutseühingute normaalpõhikirju, Eraettevõtete Ametnikkude kotta puutuva normistiku, tööinspektsiooni seaduse, töökaitse eeskirjade rikkumisesse puutuva normistiku jne.

Raamat on hädavajalikuks käsiraamatuks: eraettevõtete ametnikele, äriteenijatele, ettevõtete valdajatele ja juhatajatele j. t., kellel tegemist äride ja kontorite töökaitsega.

Tellimise puhul raamatu hind maksta **Ilmar Rebase** posti jooksvale arvele nr. **48**. Raamat saadetakse kätte postikuludeta. **Tellida aadressil: Villem Tehve**, Luise 3—2, Tallinnas.

Kuidas naisametnik säilitab oma tervislikkuse ja nooruslikkuse

Meie päevil on see küsimus tõusnud akuutselt päevakorraale, kuna äri- ja kontori tööalale siirduvad paljud säärased noored naised, kelle tervisele see tööala ei ole talutav.

Mõni püstitab küsimuse, miks pärast see tööala kahjustab noore naisametniku tööjõudu ja tervist rohkem kui noore meesametniku oma ja mitmed väidavadki, et asi ei ole sugugi nii. Aga kindel tõsiasi on, et enam paljude noorte naiste kui meeste tervis kannatab sellel tööalal just sellel ajal, kui nad on seda sooritamas.

Mis on süüdi selles, et nii paljudel noortel naistel rikineb tervis kontoritööd tehes ja mida on võimalik ette võtta, et naistööjõudude tervis püsiks sama korras (kui see on nende meeskolleegidel)?

Seda probleemi käsitledes jõuame pidepunktidele, mis haaravad nii majanduslikke kui sotsiaalseid vaatekohti. Kui vaatleme majandusliku külge, tuleneb sellest kohe küsimus samasugustest õigustest nii mehele kui naisele, s. o. üheõiguse küsimus. Miks naisametnikud ei pea saama sama kõrget palka kui mehed?

Tõsiasi seisab selles, et nad kaugeltki ei saa ühesugust palka. Selles just peitubki töötavaile noortele naistele, kes tahavad tugevasti võistelda meestega, mitmesugustel eriteenistusaladel, eriline tervislik hädaoht. See teeb neile raskeks, võib olla võimatuks, hoolitseda oma tervisliku seisukorra eest nii hästi kui seda on võimalik teha mehel. Nemad ei saa elada nii mugavais tingimuses, ei saa toita end nii hästi, hankida endale tervislikke ajaviiteid või tegeleda spordiga ning samal ajal elada sotsiaalse seisundi kohaselt. Järelduseks on, et paljud naistest on sunnitud keelduma paljudest tervisele tingimata tarvilikest vahendeist, mida teine sugu pool palga tõttu võib hankida.

Selletõttu ei ole ka nooril naisametnikel samasuguseid võimalusi pääseda

Osa ÄKL suvepäevlasi Aegviidus

omal ametialal edasi kõrgemale kohale, kui see on võimalik noortel meesametnikel, või nad langevad aastast aastasse ikka tervislikult vähem väärtuslikku asendisse, selletõttu et nad tahavad pääseda kohtadele, kus neil oleks parem olukord ise korraldada määrata oma teenistuslikku tegevust ja vaba aega. Säärase olukorra tekkimisel on kahtlemata lammutav mõju noore naisametniku tervislikule seisundile.

Samuti puht füüsilisest vaatekohast lähtudes, näeme, et naine ei ole võimeline taluma ärielus esilekerkivaid raskusi, koormatusi ning pingutusi nii vapralt, kui seda suudab mees. Tema füüsiline ja hingeline konstruktsioon on nõrgem ja vähem vastupidavam kui mehel. Juba füsioloogiliselt lähtekohalt vaadates, temal peaks olema võimalus endale määrata seda, millal ta on võimeline tegeema tööd ja millal tal on tarvilik puhata.

Suuri nõudeid asetab naisele tema osavõtt ühiskondlikust eluavaldudest. Mood ja seltskonna elu nõuavad noorelt naiselt, et ta enam-vähem peaks riietuma sääraselt, mis on väärikas tema seltskondlikule positsioonile. Kontoripreili riietub väga meelsasti pealaest jalatallani siidisse ja muudesse peenemaisse sinna juurde kuuluvaisse sama hästi kui seltskondlikult tähelepanuväärsele positsioonile

jõudnud naised. Selle mõude täitmine on seda raskem, mida rohkem hüppeid teeb mood teatava ajavahemiku möödudes. Moe karjetele järgnedes, paljud naised loobuvad mõnestki tõeliselt tarvilikust ja hädavajalikust. Toitainete ostmiseks piisab neil oma palgast tihti vaid seevõrra, et hommikul suhu saada tükikese leiba või ei sedagi, ning ajavad läbi nii odava lõunaga, kui see on üldse võimalik. Toitumine on nii oma hulgal kui ka laadilt mitteküllaldane nende organismi nõudeid rahuldama.

Kahjuks on väga tavaline nähe, et noored naised, koguni vanemadki — tahavad jääda saledaiks ja hoiavad oma kehakaalu madalal ja vähendavad oma toiduportsjoni peaaegu olematuseni. Loomulikku dekeha kaunistamisvahendite — tervislike elukorterite, küllaldase toitlustuse ja välisõhu asemel kasutatakse kosmeetilisi naha värvimise vahendeid — huultepulka ja puudrit, et saavutada loomulikku nahavärvi kujutlevat näojumet. Need kunstlikud moorendamise ja kaunistamise meetodid rikuvad paljude noorte naiste tervise ja muudavad nad inetuiks juba noorelt. Paljud naisametnikud ja äriteenijad elavad armetult väikestes üüritoakstes ja valmistavad ise selle vähese, mida söövad, sellevastu et mahutada küllalt rahuldav osa palgast korralikult igapäeva elutarviduste katteks

ja kasutada kolm toitvat ja tervislikku söögiaga enda kosutavaks toitmiseks. Võimalik on, et nemad ei või ega saa oma elu paremini korraldada. Palk, mis nende töö eest maksetakse, on väike ja mitteküllaldane, kui võtta arvesse nende asetatud sotsiaalseid ja seltskondlikke nõudeid. Ja need summad, mida nad välja annavad tühiste või vähem tarviliste esemete ostmisel, on liiga suured, võrreldes esmajärguliste tarvete katteks jäävate summadega.

Aga pole ometi midagi, mis takistaks naisäriteenijaid ja kontoriameetnikke püsivast terveina ja ennast hästi tundvana. Tööandja peab hoolitsema selle eest, et nende tööaega ei pikendataks üle mõõduka ja seadusepärase piiri ja neile tuleb maksta niisuguseid palku, et nad on suutelised katma neid tarbeid ja hankima need mugavused, millele neil on seadusepärase õigus ja mida nad võivad nõuda. On suur eksitus, kui noored naisametnikud ja -äriteenijad üksikuina püüavad luua oma majapidamise. Oleks väga tarviline luua asutusi ja ühinguid hoolitsema selle eest, et noortel iseseisvatel naistel oleks võimalus saada odavalt ja hõlpsasti korralik söök ja korter.

Kõik naiskontoriameetnikud peavad oma töö ja tegevuse korraldama sääraselt, et neil oleks võimalik iga päev tegeleda vähemalt ühe tunni välisõhus, aiatööd tehes, temmist mängides, jalgrattal sõites, ujudes või muul teel kehale värske õhu ligipääsu võimaldades. Sellised harrastused aitavad neil saavutada värske keha ja hea tervise, paremini kui kunagi kõik maailma iluravivahendid ja arstimid kokku.

Lugematud noored naised on rikkunud oma tervise hoolimatute mittekorrapärase eluviisidega, mitteküllaldase söögiga ja kehale välisõhus liikumise mittevõimaldamisega. Lihtne eeskiri on: jaga ööpäev kolme ossa: kaheksa tundi tööle, kaheksa tundi unele ja kaheksa tundi tervishoiule ja endakosutamisele.

Ajakirjast „Life and Health“.

V. T.

Juhtum elust.

Tallinna Kontoriameetnike Kutseühingu juhatuse koosolekule ilmus mõeldud nädalal mees, kes jutustas meile alljärgneva kurva loo.

Tema oli töötanud ligemale paarkümmend aastat kontoriameetnikuna ühes ettevõttes. Madal palk ja suur pere polnud võimaldanud mehele teha mingisuguseid kokkuhoide ega soetada varusid. Neid aga oleks pidanud tingimata olema, sest teda vallandati töökohalt, kuna oli tööandjalt nõudnud töökaitseseaduse õiglast rakendamist ja ületunnitööde tasumist.

Paarinädalase asjatu uue töökoha otsimise järgi oli kogu perekond täiesti rahata. Ja nüüd: ta oli kuulnud, et Tallinna Kontoriameetnike Kutseühing annab niisugustel puhkudel abi ja sellepärast ta tuligi meie juurde.

Meie ei saanud teda abistada.

Miks?

Sellepärast, et ta ei kuulunud meie ühingu liikmeskonda.

Kas Sina, kaasametnik, oled mõelnud sellele, kui sind peaks tabama selline õnnetus. Mõtle, ja astu Tallinna Kontoriameetnike ühingu liikmeks!

Milleks vajame ankeeti?

O. Hendrikson, E. A. Koja peasekretär

Eraettevõtete ametnikkudest — äriteenijaist ja kontoriamestest on olnud palju juttu avalikkuses viimase paari aasta kestel. Ametnik moodustab endast ühe osa rahvastiku keskkihist, osa n. ö. rahva tuumast, sest keskkihit on tegelikult see, kes kannab rahva mentaliteeti, eluvaateid, kelle hulgast võrsub uusi ideesid elujuhtimiseks ja uut järelkasvu juhtkonnale. Keskkihit kajastab ühe rahva keskmist elu, — tema tasemele püüab jõuda alamkiht ja temast kõrgemal seisab vaid „ülemine 10 000“ — erandid.

15 000 eraametniku osatähtsus meie rahvastiku keskkihis osana on küllalt suur selleks, et peaks olema vajadust uurida lähemalt selle grupi olukorda. Eraametnikkond on viimaseil ajal olnud mitmeid kordi avaliku elu tulipunktis. On puudutatud ametnikkude kutselise ettevalmistuse küsimust, haigus- ja vanuskindlustust, ühenduses nendega on väidetud, et meie ametnikkond on eriline nähe oma liig kõrge hariduslase ja liig madala palgataseme tõttu, seejuures on allakriipsutatud kitsaid korteriolusid jne.

On aga olnud tähelepanuväärne, et üldiselt ei tunta ametnikkude olukorda. Väited ja seisukohad, mis esitatakse, on rajatud oletustele, sest puuduvad faktilised andmed. Need andmeid ei ole võimalik koguda väljaspoolt, vaid neid võib anda ainult eriuurimus ametnikkonnas. Ametnikkude hulgas korraldatakse ankeet peab meid aitama üle sellest puudusest.

Ankeedi kaudu saadavad materjalid peavad võimaldama heita pilku meie eraametniku kõikidesse eluvaldustesse. Seepärast ei tohi lugeja imestada ei ankeetlehe küsimuste arvu rikkuse ei ka küsimuste iseloomu üle. Ankeeti korraldavad asutus — Eraettevõtete Ametnikkude Koda ühes Riigi Statistika Keskbürooga — ei ole ei eriti uudishimulik ega liialt indiskreetne kui ta esitab selliseid küsimusi. Ei — iga üksik küsimus on asjatundjate poolt põhjalikult läbi kaalutud, on vajalik ametnikkude olukorrast teraviliku pildi saamiseks. Kuigi mõne küsimuse juures võib tekkida mõte — milleks sarnast asja üldse küsitakse, tuleb siiski igale küsimusele anda vastus. Mida täielikumad küsimused ja vastused, seda väärtuslikuma materjali annab ankeet. Andmeid, mis koguvad uurimustöö kaudu, töötab kõigepealt ümber Riigi Statistika Keskbüroo. Vastavad üksikasjalised kokkuvõtted, selgitavad tabelid jne. avaldatakse trükkis raamatuna, mille kaudu ankeedi statistilised materjalid antakse kõigi kasutusse. Teadusmeestel, sotsioloogidel, statistikutel, rahvamajandusteadlastel on siin suur ammutamata salv faktilisi andmeid. Poliitikud, seadusandjad jne. saavad sellest oma tegevuseks seisukohti ja ainekikku.

Kuid „ametnik“ ise? Mis kasu on tavaliselt ankeedist? Igahel on selge, et teatava olukorra parandamiseks või muutmiseks on

vaja seda olukorda enne tunda. Kui ametnikkond leiab, et tema olukord vajab mõnes tükis parandamist, siis võtab ta osa ankeedist ja aitab sellega õppida tundma tema olukorda ja abistab seega iseenast kui ta teisi kaasametnikke. Üksikisiku poolt esitatud seisukohad ei oma mingit mõju — kui seda teeb kümnetesse tuhandetesse ulatav mass — siis arvestab nendega igauks.

Eraettevõtete ametnikkond — äriteenijad ja kontoriamestest ei saa uhkustada, et neile seni üleliga palju oleks lugupidamist ja tähelepanu osutatud teiste kutseliste kihituste poolt. Kuigi ametnikud tegelikult kuuluvad keskkihiti, ei ole nendega sageli üldse arvestatud. Hoopis selle vastu — siin tuleb veel isegi enne võidelda vanade sissejuurdunud eelarvamiste vastu. Ametnik võib olla kaugel haritum, intelligentsem, isegi jõukam ja parema teenistusega, aga ometi püüab nii mõnigi allpoolseisja temast, sellest „kantsleirist või poesellist“ ülevaadata. Need nähted on võimalikud vaid selletõttu, et ei tunta olukordi. Ja nende aegunud seisukohtade vastu ei saa võidelda mitte eemalehoidva hoiakuga ja teatava eraldumisega, vaid siin tuleb ennast avada pilkudele, tuleb näidata, millest koosneb ametnikkond, tuleb lasta teistel tundma õppida ka oma häid külgi, nagu nad seni oma käe peal on tutvunud halbade. Tuleb ette tuua oma soovid ja nõudmised ja neid selgelt ja arusaadavalt põhjendada.

Üldametnikkonna ankeet on selleks parim vahend. Kui saab teatavaks, et üks terve kutsegrupp distsiplineeritult, teadlikult, ühiselt suudab teostada sellise suure ürituse — esimesena Eestis — siis peab temas olema lugupidamisväärivaid omadusi. Kui ta näitab, et terves selles kutses on ühiselt mõtlemist ja ühiselt teotsemist, on arusaamist olukorrast ja tegutsemistahet, siis märgatakse peagi, et lugupidamine tema vastu on tõusnud. Ja ükski ametnik ei tea, millal või kus tal seda tarvis võib minna.

Seepärast ei saa ükski äriteenija ega kontoriamestnik jääda külmaks meie ankeedi vastu. Mida suurem protsent saabub ankeedi vastuseid, seda paremad on ankeedi tagajärjed igale ametnikule. Igaüks vastab oma lehe, niipea kui võimalik. See töö on igahel enda huvides!

Otseselt Koja poole pöörduvad kõik ankeedi vastajad viimase küsimuse juures.

Seadus paneb Koja valijatele kohustuse maksta Koja heaks maksu. Selle eest on neil õigus Kojalt nõuda oma huvide kaitset. Mida soovib keegi, mis vajaks korraldamist — seda kõike võib märkida vastusena viimasele küsimusele. Nende vastuste kaudu astub Koda otsesse kontakti oma valijatega, õpib tundma nende soove ja seab oma edaspidised tegevussuunad sellekohaselt.

Mida enam saabub vastuseid, seda kindlamaks kujunevad seisukohad ja tulemusrikkamaks tegevus.

Eraametnike palgaolud Eestis

Dillem Tefve, E. A. Koja nõunik-sekretär

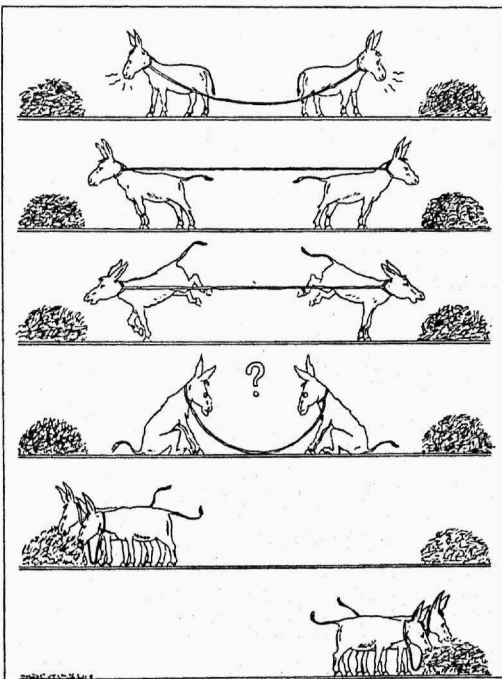
Möödunud aastal avaldas Eraettevõtete Ametnikkude Koda oma ajakirja veergudel esimesed statistilised kokkuvõtted ja ülevaated eraettevõtteis teenivate ametnikkude palgaolude kohta. Neist ülevaateist tuli teha hämmastamapanevaid järeldusi. Eraametnike palgatingimused osutusid palju madalamaks, kui seda senini arvati. Polnud ju keegi varem tõstnud binikut eraettevõtete palgaolude saladuselt, sest ei olnud organisatsiooni ega asutust, millel olnuks võimalust ja huvi koguda ja teaduslikult läbi töötada eraametnike palgaolusid käsitlevat materjali üleriigilises ulatuses. Vastandina oma välismaa kolleegidele ei osutunud meie senised kontoriaametnikkude ja äriteenijate olemasolevad organiseeritud rühmitused palgakõrguse uurimise vastu erilist huvi. Palgatingimused kujunesid tööandja ja ametniku vahel „vaba kokkuleppe“ alusel niisuguseks, nagu nad

olid. Missugused nad tegelikult olid, polnud kellelgi selge. Püsis vaid oletus, et „puhta töö alal“ töötajad nagu töötaks enam-vähem rahuldavais palgatingimuses. Tõsi küll, osa ametnikke suuremates ja soliidsemates ettevõtetes teenib võrdlemisi rahuldavais palgatingimuses, kuid see ei ole üldistatav kõigi ametnike kohta. Tööandjate poolt otseselt Eraettevõtete Ametnikkude Kojale saadetud andmed nende teenistuses olevate ametnikkude palkade kohta viitavad asjaolule, et tuhandetel eraametnikel pole võimalusi teenida rahuldavais palgaoludes. Palk aga on rõhuva enamiku ametnike ainsaks sissetulekuks, millega ta peab elatama ennast ja oma perekonda. Palk peab olema õiglane vastuvärtus teenistuse ja tööjoudluse eest; see on esimene ja olulisem töötava ametniku nõudmine.

Pilt eraametnike palgaolude uurimise alal muutuks eelduste kohaselt õige tublisti, kui Eraettevõtete Ametnikkude Kojal oleks võimalik palgastatistilisi andmeid väärtustada veel muude andmetega ametniku leibkonna suuruse, korteriolude, kõrvalsissetuleku, elatiskulude jne. alalt. Seda tühikut tahab kahtlemata täita Koja poolt korraldatav ankeet, müüdugi juhul, kui see õnnestub. Alles siis oleks huvitav võimalus süveneda olukorda, kuidas näiteks 922 äriteenijat Eestis, kelle palgaks on 30—50 krooni kuus, ennast inimväärsetl ära suudavad elatada.

I.

Võrreldes käesoleva aasta jaanuarikuu andmeid möödunud aasta omadega, peab esmalt alla kriipsutama, et majandusliku konjunktuuri tõusuga on avardunud tööväli äriteenijate kutsealal. Käesoleva aasta andmeil kuulub Koja alla 3081 äriteenijat-müüjat, mililine arv on mõne saja võrra suurem möödunud aasta arvust. Elukalliduse tõusuga seoses pole peaaegu sugugi

Koostöö viib sihile

tes langeb naistööjõudude osatähtsus tunduvalt. $\frac{1}{10}$ Tallinna müüjaist pal- kub ärides 91—110 kr. eest kuus, mil- lisest palgast püsab tagasihoidlikult elades vaid perekonnata äriteenijale. Palgarühm 111—150 kr. kuus loetakse kolmelikmelisele tööhispererkonnale vas- tavaks minimaalseks palgarühmaks, kus tööline koos abikaasa ja ühe lapse- ga elades paaritoalises korteris võib enam-vähem kõiki kultuurilisi ja ma- terjaalseid tarbeid rahuldades end ela- tada. Selles palgarühmas teenib äritee- nijaid Tallinnas 11,2% (138). Järgmis- tes palgaastmetes palgaga 151 kuni üle 300 krooni kuus teenib kokku 5,6% ehk 68 müüjat. (Vt. tabelis).

Pisut paremates palgatingimustes võrreldes Tallinnaga ja teiste maakon- dadega on äriteenijad Harjumaa. Si- suliselt ei saa seda väita maalise äri- teenija kohta, kuid Harjumaa palga- statistiliste andmete seas on arvesta- tud ka Nõmme linnas elutsevad äritee- nijad, kes tegelikult küll töötavad Tal- linnas, kuid elukoha tõttu on arvesta- tud Harjumaa alla. Nõmme äriteeni- jad, teenides paremais palgatingimu- sis, mõjustavad tugevasti Harjumaa palgastatistilisi andmeid kõikides palga- rühmades. Üldiselt pole aga Harjumaa äriteenijate arv suur.

Äriteenijate arvulise suuruse suhtes on maakondade (ühes linnadega) jär- jestus: Tallinna linn — 1228 äriteeni- jat, Tartumaa 512, Harjumaa 238, Vi- rumaa 233, Viljandimaa 205, Pärnu- maa 203, Järvamaa 119, Võrumaa 115, Saaremaa 72, Läänemaa 71, Valgamaa 48 ja Petserimaa 37. Koja andmeil on meesäriteenijaid 235 võrra rohkem kui naisäriteenijaid.

Äriteenijate palkade võrdlemisel üle- riigilises ulatuses peab allakriipsuta- ma võrdlemisi suurt vahet nais- ja meesäriteenijate palkade vahel. Vaata- mata sellele, et mees- ja naisäri- teenijail on kauplustes täi- ta samasugused funktsioo- nid ja olgugi, et nende võimed on võrdsed ja teenistusvanus sa- mane, hinnatakse naismüüja tööjõudlust tööandja poolt palju odavamalt.

Kui silmitseda diagrammi, milline käsitleb mõlema soo suhtelist palga- olude kujunemist, siis ilmneb eelpool- mainitud palgakõrguse vahe võrdlemisi selgel kujul. Kuni 30 kr. kuupalgaga palkub üle riigi 157 naist (5,0%) ja 31 meest (1,0%); 31—40 kr. kuus 8,8% ehk 221 nais- ja 49 meesäriteeni- jat ning palgarühmas 41—50 kr. kuus teenib 337 naist (11,0% kogu Eesti äriteenijate koguarvust) ja 127 (4,12%) meesäriteenijat. Järeli- kult alla 50-kroonise kuu- palgaga naisäriteenijaid on Eestis 715 ja meesäriteenijaid 207, milline kokku moodustab ligemale ühe kolmandiku (29,9%) Eesti äri- teenijate üldarvust.

50—70 krooni kuus teenib 439 nais- ja 429 meesäriteenijat-müüjat, moodus- tades kokku 28,3% äriteenijate üld- arvust. 70—80-kr. kuupalgaga teenib üle riigi kokku 140 naist ja 261 mees- müüjat, kokku 19,4% üldarvust.

Naisäriteenijaid, kes teenivad üle 80 kr. kuus on võrdlemisi vähe — vaid 129 ehk umbes 4%, kuna meesmüüjaid on 761 ehk enam kui $\frac{1}{4}$ äriteenijate üldarvust.

Äriteenijate palgaolusid võrreldes üksikutes maakondades, peab alla kriipsutama suurt erinevust palkade kujunemisel. Madalamaid palku mak- setakse näiteks Saaremaal, Läänemaal, Petserimaal ja Valgamaal. Nendes maa- kondades ei leidu palju suuremaid äri- sid, milliste kandejõud lubaks tasuda paremaid palku. Ka ei ole nimetatud maakondades teenivad äriteenijad ise selleks midagi teinud, et palgaolude ku- junemisele organiseeritult mõju aval- dada.

Vastavalt elukalliduse suure- nemisele pole äriteenijate palgad näidanud märkimis- väärset tõusu. Äriteenijail ja teistel eraametnikel tuleb viivitamatult astuda selleks samme koos vastavate organisatsioonidega, et nende tööjõud- lused saaks õiglaselt väärtus- tatud küllaladase palga saa- misega. Palgaolude parandamine on kõige pealt äriteenijate ja nende kut- seorganisatsioonide oma asi.

Kas on Inglise pangaametnik tõhusam töötegija kui tema Eesti kolleeg

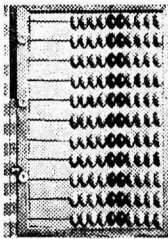
E. Liidumäe

Ei ole kerge sellasele küsimusele, nagu on käesolev pealkiri, üldistavat vastust anda. Olud ei erine tunduvalt üksnes mitte meie ja kõnealuse maa vahel, vaid erinevad kahtlemata ka kumbagi maa üksikute pangaasutuste vahel. Siiski, mingisugune erinev õhk-kond või mulje ikkagi on, ja just seda muljet tahavad lugejatele edasi anda järgnevad read.

Vastupidi kindlaks kujunenud mõttele, et inglise pangaasutuses peab kõik tingimata teistmoodi olema, üllatab sinna tööle asujat tavalise vilka pangaõhkkonna eestleidmine. Meeldivalt kodune on esimene mulje. See soodne mulje jääb selleksamaks ka pärast kestva töötamist või asutusest lahkumist. Edaspidi selgub muidugi palju üksikasju, mis kodusest viisist siiski suuresti lahku lähevad.

Peagi tuleb ilmsiks, et paiguti on inglise kolleegide poolt tehtud tööhulk määratu palju suurem kodumaiste omast, ja et kohati on tööpinge äärmiselt pinev. Samuti ilmneb aga ka, et see ei tulene inglase suuremast töövoimest või töövõime intensiivsemast kasutamisest, vaid sellest tuntud tõsiasiaks, et töö on mehhaniseeritud. Kuid kas mehaniseerimine sõltub niipalju ametkonnast kui tehtava töö laadist? Masinaid on tark vaid siis tööle võtta, kui on küllaldaselt samalaadseid operatsioone masina ratsionaalseks tööerakendamiseks.

Kätsiti töötavates jaoskondades, miliseid töö iseloomust tingituna on küllalt veel olemas, tundus töökoorem meie mõõtudega võrreldes normaalne olevat; vast pisut kergemgi. Igatahes puhkuse ajal pidid äraolija töö kohalolijad tege-

Odav asendaja arvemasinale

Arvutamise mõnustamine mehhaniseerimise teel pole enam ainult jõukate büroode ja äride eesõigus — seda võimaldavad isegi igale kaubanduslikel ja tehnilisel alal töötavale eraisikule

patenteeritud ART-arvelaud:

„ART-Simplex“ arvelaud — igasuguste täis- ja kümnendmurdarvude liitmiseks ja lahutamiseks.

„ART-Universaal“ arvelaud igasuguste täis- ja kümnendmurdarvude liitmiseks, lahutamiseks, korrutamiseks ja jagamiseks.

„ART“ arvelaudade erikonstruktsioonid igasugusteks tehnilisteks ja kaubanduslisteks eriarvutusteks, nagu: koordinaatide arvutamiseks maamõõtjatele-markšeidritele, arvutamiseks inglise ja teiste valuutadega j. t.

ART-arvelaud on Haridusministeeriumi poolt lubatud tarvitusele võtta kõigis kutsekoolides (H.-M. Teataja 1939. a. nr. 11).

ART-arvelaud on tarvitusel mitmetes riigi- ja omavalitsuse asutustes, koolides ja erettevõtetes.

ART-arvelaud on kroonitud I auhindadega 1939. a. Tallinna ja Tartu näitustel.

Äärmiselt lihtne käsitlemine. — Kindlad tulemused.

Müügil kõigis paremais bürooarvete ärides ja

Aritmotehnikatööstuses „ART“ ins. E. D. Differt

Hobuse 12. Tallinn Postkast 41.

ma (abijõude ei palgata), milline lisatöö aga ei paistnud liiga koormav olevat. Olukorda kergendas küll n.-n. Floating-Staff — 3—4 ametnikku, kes alati liikvel olid ja sinna tööle määrati, kus tööd rohkem kokku kuhjus. Kuid inglise ametivennad kurtsid ikkagi, et nad on „understaffed“, et tööd on rohkem kui tegijaid, täpselt seesama jutt, mis meilegi räägime, mis aga enamikus tööpoolest nii on.

Üks joon pankades, niihästi meil kui ka mujal, on ühine, et töö intensiivsus kõigub tublisti jaoskonna ja jaoskonna vahel. Tööpinge on suurem seal, kus dokumendid käivad samal tööpäeval kahes jaoskonnas, väiksem seal, kus enamik operatsioonidest piirdub ainult oma jaoskonnaga. Nii võib töö intensiivsus hooiti närvilise rabelemiseni paisuda, vastavalt tegija temperamendile tööjõu rakendamise oskusele ja meeolule. Me võime endale kirkalt ette kujutada, kuidas mees agentuur-jaoskonnast vehkima hakkab, kui ta leht 10 shillinguga ei bilansseeru, on „out“, aga viga tervelt veerand tundi juba otsib, kuid ei leia; jooksvate-arvete mehed käivad aga samal ajal üksteise järgi ükselt piilumas, et kas saab juba esimest posti — First-Lot'i, kätte. On see käes, siis hakkab jooksvate-arvetes suur kahin ja tõttamine, et enne järgmise posti

saabumist esimene post sisse kantud ja bilansseeritud saaks. Niisugustesse jaoskondadesse sattudes võib tööpoolest imetleda kiirust, millega võib tööd teha. Aga sellele saab ka kohe kodumaal paralleelsele tuua, kus töösagin ja kiirus teatud tundidel on otse „ameerikalik“.

On aga jaoskondi, kus õhkkond on sootuks teisem. Käsitöötavas hoiutähtede jaoskonnas jätkub töö kõrval aega ka muuks jutuks. Võis põhjalikult Eestimaad geograafiliselt kindlaks määrata ja hajutada arvamisi lümenonidest ja põhjapõtradest. Joosvate-arvete jaoskonnas polnud selleks kunagi aega. Seal aga, kus tööd ja tempo kuidagi kontrollida ei saadud (jaoskonnad, mis kokku vastavad arvejaoskonnale), võis hommikupoolel veerand tundi või paarikümmend minutit kohvikus ära istuda, ilma et pahandust oleks tulnud ja võis iga lõuna ajal tunni asemel oma poolteiseks tunniks ära jääda.

Kui nüüd kokkuvõtlikult tagasi vaadata, et püstitatud küsimuse vastamiseks langetada otsus, siis ei pääse konstateerimast, et meie panga ametnikud ei kuluta vähem oma tööjõudu panga tööle kui inglise kolleegid, ja et võrreldes inglasega on nende töö intensiivsus täiesti Euroopalikul tasemel.

Kollektiivlepingud

J. Mikhelson

Eestis 1929. a. saadik kehtiva kollektiivlepingute seaduse esimeses paragrahvis määritletakse kollektiivlepingu mõiste järgmiselt: „Kollektiivleping on kokkulepe ühelt poolt tööliste ühingu või mitme ühingu ning teiselt poolt tööandjate ühingu või mitme ühingu või üksikute tööandjate vahel töölepingute tingimuste kohta, millistele peavad vastama töölepingud asjaosaliste isikute vahel.“

Eelnevast selgub, et kollektiivleping erineb üksikust, töölepingust, kuna siin töölepingu osalisteks pole ainult tööandja või tema täisõiguslik esindaja, ja töövõtja, vaid töövõtjate

pooltel esineb kollektiiv — üks või mitu kutseühingut, kuid kollektiivlepingu pooleks võib olla ka ühingu liit.

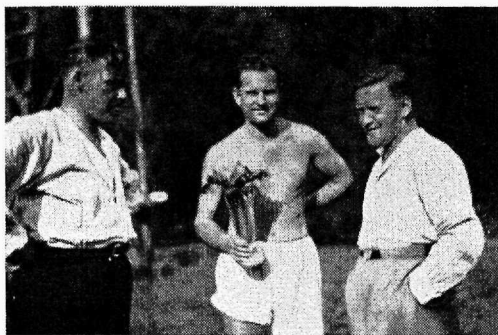
Tööandjate pooltel võib olla lepinguosaliseks peale kollektiivi ka üksik-tööandja. Edasi selgub sellest defineerivast paragrahvist, et kõik tööandjate ja töövõtjate vahel sõlmitud või sõlmitavad töölepingud peavad oma sisult vastama kollektiivlepingu seaduse nõudeile, kui teatud käitises kollektiivleping on sõlmitud.

Kui see nii on, siis tekib küsimus, miks kollektiivlepingut üldse tarvis on, kui samad töö- ja

palgatingimused on kindlaks määratud ka individuaal-töölepingus.

Individuaal-töölepingu sõlmimine eeldab, et töövõtja, olgu ta vaimset või kehalist tööd tegija, püüab tööandjaga sõlmida niivõrd soodsat töölepingu, kui võimalik, kusjuures tööandja huvid on risti vastu-

R. Palandi, Tall. meeskonna kapten Sõgel ja K. Tammer Aegviidus vestlemas

pidised. Senised kogemused näitavad, et üksikuna esinedes ei suuda töövõtjad praeguses majanduslikus korras omi majanduslikke huve küllaldaselt kaitsta. Tööandja on neist majanduslikult tugevam ja surub neile oma tahte peale.

Et oma majanduslikke huve parem kaitsta, peavad töövõtjad esinema kollektiivina ja seadma tööandja majanduslikule jõule vastu organiseeritud jõu.

Kollektiivlepingus on töö- ja palgalolud kindlaks määratud pikemaks ajaks ja neid ei saa tööandja iga päev muuta oma äranägemise järele. Töövõtjad tunnevad end kindlustatud olevat ja võivad kollektiivlepingu rikkumise puhul soodsamalt enese kaitseks välja astuda. Teiseks ei julge ka tööandja nii hõlpsasti kollektiivlepingut rikkuda, kuna lepingu rikkumine on ühenduses vastavate kohtulikkude karistustega või kahjutasude maksmisega. Peale selle ohustab kollektiivlepingu rikkumine käitises valitsevat töörahu ja võib enesega kaasa tuua isegi streike ja muid sellekohaseid aksioone.

Kollektiivlepingu paremus ilmneb ka kollektiivlepingu § 2-st, milles öeldakse,

et kui kollektiivlepingus ei ole kokku lepitud teisiti, peavad asjaosalised tööandjad sõlmima kõik lepingud kolmandate isikutega samal tööalal, mida käsitab kollektiivleping, kollektiivlepingus tähendatud tingimustel.

Samuti pole eelnimetatud seaduse järgi võimalik sõlmida halvemate tingimustega üksik-töölepinguid, kui kollektiivlepingus määratud. Küll aga võib tööandja panna kehtima paremad töökorraldused, sisekorra määrused ja kõrgemad töötasude normid.

Eeltoodust järgneb, et kollektiivleping ei kaitse mitte ainult lepinguosaliste tööliste huvisid, vaid ka teiste tööliste, kes otseselt lepingu alla ei kuulu või on organiseerimatud.

Kollektiivlepingu vastased tingimused loetakse tühisteks ja neid asendavad vastavad kollektiivlepingu eeskirjad.

Asjaosalisteks loetakse tööandjaid, kui nad on lepingu poolteks, või töölisi ja tööandjaid, kes on kollektiivlepingu sõlminud ühingute liikmed.

Kollektiivlepinguid võib jaotada oma ulatuselt kas ühe käitise, ettevõtte, mitme käitise, ühe kutse, tööstusharu, kollektiivlepinguks teatud piirkondlikuks või ülemaalses ulatuses.

Kollektiivlepingus määratakse kõige pealt kindlaks, kes on lepingu sõlmijateks poolteks. Sellele järgneb tavaliselt lepingu sisu. Üldiselt sisaldab kollektiivleping alati minimaalnorme nii tööolude kui ka palkade suhtes, kuna paremaid tingimusi on alati lubatud teostada.

Lepingu sisu ei saa ette kindlaks määrata. See oleneb peamiselt tööandjate organisatsioonide vahekorras. Kui töövõtjate organisatsioon on tugev, siis võib kollektiivleping olla teinekord väga pikk ja moodustada enesest koguni paksu trükitud teose. Meil Eestis on aga ka selliseid kollektiivlepinguid, mille pikkus on kõigest kümme ja isegi vähem paragrahvi.

Tavaliselt määratakse kollektiivlepingutes kindlaks tööaeg, töötingimused, õppeaeg jne. Kollektiivlepingule lisandatakse harilikult üksikasjaline tükitööde hinnakiri ühes ületundide ja muude eritasude tingimustega. Välis-

maistes kollektiivlepingutes moodustab paglatabeli osa sageli paksu raamatu, kui lepingu alla kuuluvad väga mitmesuguseid töövõtjaid ja nende töö on võrdlemisi liikide rohke.

Edasi määratakse lepingus tingimata kindlaks lepingu kestvus, ülesõttelemise aeg ja kord. Samuti määratakse kindlaks ka läbirääkimiste kord uue lepingu sõlmimiseks. Peale selle on tavaliselt lähemalt määritletud tüliküsimuste lahendamise kord, mis võivad tekkida kollektiivlepingu tingimuste rikkumisest või lepingu üksikute punktide ebaõigest tõlgendamisest.

Peale selle on töövõtjad huvitatud sellest, et tööandjad ka tõesti seda täidavad, mis lepingus on määratud. Selleks võetakse kollektiivlepingusse lõpuks sanktsioonid. Näiteks: kui teatud äri või panga omanik või selle asemik rikub kollektiivlepingu tingimusi, on ta kohustatud maksma kutseühingule teatud summa iga üksikjuhumi pealt eraldi.

Kollektiivlepingu ulatuse kohta maksub tavaliselt kord, et lepingu alla käivad nii organiseeritud kui ka organiseerimata töölised. Neid lepinguid, mis ainult organiseeritute kohta kehtivad, on võrdlemisi vähe ja endise aja jäänusena leidub neid võibolla kusagil.

Sisult võib leping täieneda veel eritingimustega, lisatasudega, puhkeaja korraldustega — sõnaga kollektiivleping võib sisaldada eneses tervet sotsiaalseadustikku, kui vastavad seaduslikud normid puuduvad või kui need normid on sisult halvemad, kui töövõtjatel õnnestunud välja kaubelda.

Kollektiivlepingute üheks heaks küljeks on veel see, et vastavate seaduste järgi võib neid mitmes riigis kuulutada üldsunduslikuks ka nende käitiste ja töölise kohta, keda kollektiivleping ei hõlma. Seda moodust on juba terves reas riikides hakatud ohtrasti kasutama. Meil pole see veel kasutamist leidnud. Tavaliselt tehakse seda töö- või sotsiaalministrite eriotsusega, siis kui teatud tööstus- või kutseharus on üle poole töölise ja tööandjate vahel kollektiivlepingud juba sõlmitud. Selline moodus aitab parandada tunduvalt nen-

de töövõtjate elutaset, kes organiseerimatus või muul põhjusil pole suutnud endale paremaid töö- ja palgaolusid saavutada.

Meil on kollektiivlepingud seadusega tunnustatud. Lepingud peavad olema kirjalikud ja registreeritud sotsiaalministeeriumis.

Võrkpalli võistlus Narva — Tallinn Aegviidus

Mis puutub kollektiivlepingu sõlmimisse meil, siis ollakse siin alles algastmel, kuid viimastel aastatel on ka sel alal tehtud edusamme. Kollektiivlepingud on sõlmitud peamiselt kehalist tööd tegijate kohta, kuna vaimsel alal töötajate kohta pole meil veel kollektiivlepinguid. Siin tuleks ametnike ja teenijate organisatsioonidel eeskujuvõtta välismaistest kolleegidest, kus sajad tuhanded kuuluvad kollektiivlepingute alla ja nende elutase on selletõttu tunduvalt teistest kõrgem.

Eraettevõtete

Ametnike Koda

loodab, et kõik eraametnikud täidavad ja saavad juuresoleva küsimuslehe tagasi.

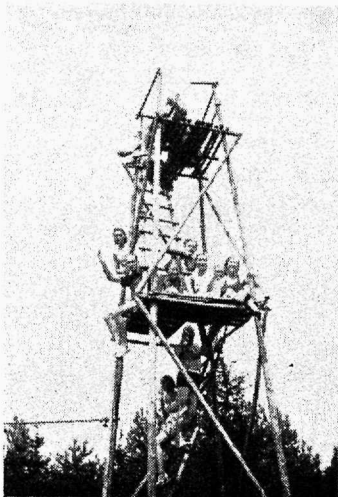
Uurimus omab suure tähtsuse ametnikkude olukorra hindamiseks.

Olukorra tundmine on eeltingimus tema parandamiseks.

Tagastage küsimusleht!

Ä. K. L. esimesed suvepäevad Aegviidus

6. augustil s. a. toimusid Aegviidus Haridusseltsi platsil Äriteenijate Kutseorganisatsioonide Liidu esimesed suvepäevad. Osa-

Suvepäevlasi Aegviidu „vaatetornis“

võtjaid oli Tallinna Äriteenijate, Narva Äriteenijate ja Rakvere Äriteenijate ja Kontoriametnikkude ühingu- test; tulemata jäid Viljandi ja Tartu Äriteenijate ühingu- d. Suvepäevast võt- sid osa ka liidu juhtivad tegelased: esi- mees K. T a m m e r (Tallinn), sekre- täär R. P a l a n d i (Tallinn), Ed. P ä r n (Narva), P. T i n g a s (Rakve- re), instruktor-organisaator Villem T e h v e j. t.

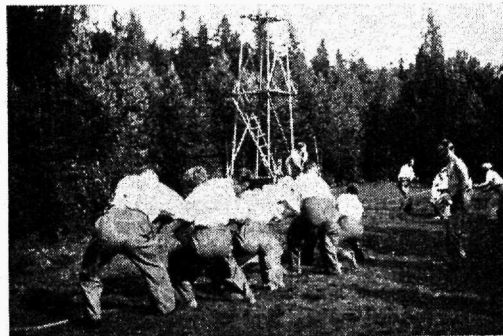
Taevataat oli esimesele liidu suve- päevale kinkinud kauni ja päikesekül- lase suvise pühapäeva. Kahju ainult, et Narva ja Rakvere äriteenijad ron- gide liikumisega niivõrd seotud olid, et kähku kodureisu alustasid juba siis, kui päike oli veel kõrges taevas.

Suvipäeval oleks tahtnud näha peale ühise mõistliku meelelahutuse ja aja- viite enam e n e s e t u t v u s t a m i s t ja teineteise tundmaõppimist. Selles suhtes tuleb järgnevateks suvepäeva- deks juhtivatel tegelastel otsida kõige- pealt pisut parem suvipäeva pidamise paik ja leida neid vahendeid, kuidas

mitme linna rahvast ühte viia ja väl- tida ühe või teise rühma ankrusse löö- mist „oma põõsa“ alla.

Muidu oli suvepäeva mee- leolu ja mulje hea. Suvipäeva kuumuse pe- letamiseks oli lähedal järv, milles need, kes ujuda oskasid — ujusid, ja need, kes seda mitte ei osanud, supelda või- sid. Kogu aeg oli kaldal vähem pealt- vaatajaid kui vees suplejaid.

Muusika eest oli hoolitsenud nii Tal- linna kui ka Narva äriteenijad. Bajaa- ni mängijatel oli kogu aeg tegemist, nii üksi kui ka kahekesi koos mängi- des, vaatamata sellele, kas tükk rahvale meeldis või kas keegi selle järgi ka tantsis. Mis vaeselapse ossa jäi suvi- päeval, oli laul. Isegi Narva äriteeni- jad, kes tuntud suurte laulumeesetena, ei saanud mahti oma võimeid näidata. Pärast oli kuulda mõttevahetusi, et järgmiseks suvipäevaks tuleb äriteeni-

Narvalased võidavad kõieveo Ä. K. L. suvepäe- val Aegviidus

jalil endil komponeerida ja selgeks õp- pida mõni ü h i s l a u l. Peale laulu jäi veel mõnigi asi vaka alla, muuseas ka Rakvere rahva deklamatsioonid.

Suvipäeva tulipunktiks kujunes N a r - v a - T a l l i n n a vaheline v õ r k p a l l i „finaal“ Trükitöölise puhkekodu plat- sil liidu poolt väljapandud pokaalile. Võistlus endast oli tasavägine. Võitis Tallinna meeskond vahekorraga 2:1, kelle meeskond kokkulapituna ei olnud

päris vormis, kuid paar kangemat surujat pääsesid mõjule. Üldiselt tundus Narva meeste mäng ühtlasemana.

Pärast oli kuulda, et mäng olevat olnud tip-top, kuid vahekohtunik ühes oma vilega olevat olnud „madalast klassist“ ja näinud vahel palli sinna kukkuvat, kus teda tegelikult polevat olnud.

Kõie veos pääsis Narva-Tallinna vahelisel heitlusel maksvusele Narva poiste sikkus, kuigi näis, nagu Tallinna poisid oleksid olnud kogukamad ja kaaluvamad. Võitis Narva 2:0. Kahju, et siin mõnda „argentiina sammast“ mängus polnud. Üks „erapooletu“ rakverelane oli öelnud narvalaste kohta kõie veol: „Tulid, nägid, võitsid!“ Võitsid küll, aga „sammast“ ei saanud!“

Päälle võistlusi pöördus liidu esimees K. Tammer meeskondade poole lühikese kõnega ja andis üle võitjale liidu poolt annetatud rändkarika. Päälle seda tuli aga kohe Narva äriteenijate

Aegviidu suvepäevlasi

lahkumine. Käeviiped, nägemiseni järgmisel suvepäeval.

Päälle Rakvere äriteenijate ürasaatomist jäi Tallinna rahval veel aega pealt vaadata Aegviidu suvekuninganna ja näitsikute valmist Aegviidu rannakohviku juures. Rannakohviku rõdul joodi tass kohvi, tantsiti pisut ja vahetati mõtteid. Siis tuli lõpmatuseni täiskilutud rong ja viis ära viimased liidu esimesest suvepäevast osavõtjad.

Äriteenijate Kutseorganisatsioonide Liit (ÄKL) ja kontori ametnikud

K. Tammer, E. A. Koja abiesimees ja ÄKL abiesimees

Äriteenijate Kutseorganisatsioonide Liit (Ä. K. L.), nagu tema nimest näha, koondab endasse kutseühingud, mille ülesandeks on kaitsida äriteenijate kutsehuve. Peab aga kohe altu tähendama, et need ühingud ei koosne ainult äriteenijast kitsamas mõttes, vaid ka äride kontori ametnikest, kassapidajaist jne. Paljud neist on reas linnus organiseerunud ülalmainitud ühingutesse. Enamik liitunud kutseühingute põhikinjad mäevad ette, et ühingute liikmeiks võivad olla kõik ärilises ettevõttes teenivad isikud. Seega arvamine, nagu oleks Ä. K. L. i kuuluvate kutseühingute liikmeskond koosnev ainult äride müüjaist, on ekslik. Aluseta on ka väide, et E. A. Koja II sektsiooni kuuluvad ametnikud oleksid täiesti organiseerimata kutseühinguisse. Ühistegeliste asutuste, pankade ja kontori ametnikkude ühingute olemasolu ja viimasel ajal ka Tartu ja Narva asutatud erametnikkude ühingud tõendavad vastupidist. Selles on aiga suu vahe, kas kontori ametnik on organiseeritud oma kutseala ühingusse või mitte. Selle vahe tähtsust kontori ametnikkude organiseerumise küsimuses tahab alla kriipsutada ka käesolev kirjutis.

E. A. Koja III kontori ametnikkude sektsioon, olles valijate arvu poolest kõige arvurikkam (üle 5000 valija), võib arvestada praegu umbkaudu 8—10% organiseeritud

ametnikkude koguarvust. Suuruselt järgmine — III sektsioon oma 3800 valijaga võib arvestada 40—50% kutseühingusse organiseeritud äriteenijatega. Sellest järeldub, et suur organiseerimistö seisab alles ees, eriti kontori ametnikkudel, kuid ka äriteenijad ei saa käsi rüppe panna. Uusi kutseühinguid on vaja luua paljudesse linnadesse, kus neid seni asutatud pole, näit. Paldes, Haapsalus, Kuressaares, Tapal jne., kuid Võrus, Rakveres ja mujal tuleks kontori ametnikkudel ühineda olemasolevate ühingutega, sest väikestes linnades ei ole võimalik asutada elujõulisi ühinguid eraldi.

Tallinnas, Viljandis ja Pärnus tuleks olemasolevate äriteenijate ühingute kõrvale luua ka iseseisvad kontori ametnikkude ühingud.

Ä. K. L. juhatusel poolt kokkukutsutud nõupidamine, millest peale ühingute esindajate võttis osa ka E. A. Koja II sektsiooni büroo, kiitis heaks Ä. K. L. kava kohalike ühingute organiseerimise ümberkorraldamiseks. Saavutatud otsuste kohaselt organiseeruvad äri- ja kontori teenijad suuremates linnades eraldi iseseisvatesse ühinguisse, väiksemis linnas aga ühistesse ühingutesse. Koosolek pidas soovita vaks ühingute liitumist üleriigilisse liitu, praegusse Ä. K. L. -i, milline oma uute sihtide ja ülesannete kohaselt muutuks äri- ja kontori ametnikkude kutseühingute liiduks.

Aprilli algul Ä. K. L. juhatus saatis märkekirja siseministrile ja sotsiaalministrile, paludes lubada uusi äri- ja kontoriametnikkude ühinguid erandina registreerida, sest paljudes linnades ootavad ametnikud oma ühingute asutamist pikisilmi. Kutseühinguist on kohapeal tunda suurt puudust. Ei ole organisatsioone, mis hoolitseks liikmete kutsehuvide ja majandusliikmete küsimuste parandamise eest, puudub abi töötaoleku, haiguse jne. puhul.

Need ülesanded ootavad lahendajaid ja isiklikult loodan, et kui lähemas tulevikus antakse luba registreerida uusi ühinguid, siis

kõik kontoriametnikud rakendavad end innuga nende sihtide taotlemiseks.

Linnades, kus ette nähtud äri- ja kontoriametnikkude ühine kutseühing ja kus äriteenijate ühing juba olemas, tuleb kontoriametnikkudel viivitamatult liituda esimestega. Viivitus ja kõhklemine neis küsimusis on väärsamm, mille all võib kannatada kogu ametnikkude kutseühinguline liitumine. Püsivat tahtet, jõudu ja aktiivsust ühiseks koostööks uues Äri- ja Kontoriametnikkude Kutseühingute Liidus.

Narva äriteenijatel linnavolikogu valimistel oma kandidaat

Eduard Pärn

Et äriteenijate ja eraettevõtete ametnikkude mitmesuguste eluliste päevaküsimuste otsustamisel võimalus oleks kaasa rääkida ja linnavolikogu seaduslikust tööst osa võtta, selleks otsustasid Narva äriteenijad eelolevatel linnavolikogu valimistel esineda

oma kandidaadiga, kelleks osutub Narva Tarvit-ühisuse „Oma-Abi“ ärijuht Eduard Pärn, kes neil päevil tähistab 15 aastast ühiskaubanduse teenistuse ja 20 aastast seltskondliku tegevuse juubelit. E. Pärn'al on oma kutsetöö kõrval alati jatkunud aega ka seltskondlikuks tegevuseks. Nii on E. Pärn Eraettevõtete Ametnikkude Koja täiskogu liige, Äriteenijate Kutseorganisatsioonide Liidu juhatuse liige, Tarv-üh. „Tulu“ nõukogu sekretär, Äriteenijate Ühingu peasekretär, Kaubanduskooli lastevanemate komitee sekretär, N. E. S. „Ilmarise“ abisekretär ja Narva Meestelaulu Seltsi juhatuse abiesimees.

Varematal aastatel on E. Pärn osa võtnud ka omavalitsuse töödest, olles palju aastaid vallavolikogus ja valla revisjonikomisjoni liige.

Ed. Pärn on hinnatud kui tubli töömehes ja kaasametnikkude ning äriteenijate poolt armastatud kui mõnus seltsimees ja sõber,

Haigekassade päev

9. ja 10. septembril s. a. leidis aset Tartus, Kutseesinduste kodus, järjekordne haigekassade päev. Päeval kõnelesid sotsiaalkindlustuse juhataja P. Margna — haigekassade ravikorraldusest; Statistika Keskbüroo ref. K. Raid — haigekassade tegevusest; dr. A. Paomees — sotsiaalsete olude mõjust tuberkuloosile; dr. J. Valdmann — hammaste ravi ulatusest haigekassades; vanem tööinspektor J. Põllupüü — eksimustest haiguskindlustuse seaduse vastu; vandeadv. Joh. Mardi — eraametnike ja vabakutseliste sotsiaalkindlustusest; L. Johanson — sotsiaalkindlustuse arengu suunast.

Päeva lõppedes võeti vastu alljärgnevad resolutsioonid.

Haigekassade tegevuse kohta.

Haigekassade päev konstateerib, et hoolimata tööliste madalatest tasudest, tööseisakutest ja rohketest haigus- ja õnnetusjuhtudest on haigekassad töötanud rahuldavalt oma võimaluste piires. Haigekassade ravikuludeks tegevus- ja tagavarakapitalist kulutamine on osutunud paratamatuks, kuna arstimiskulud on suured, milleks eriti avaldavad mõju kõrge arstimate hinnad, arstiabikapitalimaks aga ei suuda katta kõiki arstimiskulusid. Ravimiskulude surumine arstiabikapitali piiridesse osutub praegustel tingimustel võimatuks.

Ei ole otstarbekohane ega põhjendatud tegevuskapitali aastaülejääkide kandmine tagavarakapitali arvele, vaid need ülejääd tuleksid jätta, seadust vastavalt muutes, tegevus-

A. Matti

äriteenija,
kandideerib Nõmme
linnavolikokku.

A. Matti on E. A. Koja täiskogu III sektsiooni liige ja Tall. Ärit. Üh. juh. liige.

kapitali saldoks, mida võib uuel aastal kasutada. Sellega hoitaks ära osa neist raskustest, mis aasta algul haigekassadel tekivad tingituna maksude laekumise iseloomust.

Ravikorralduse kohta.

Haigekassade ravikorralduses ei saa pidada läbiviidavaks piiramatut vaba arstivalikut.

Arstiteaduslikus õppetöös peaks pöördama enam tähelepanu sotsiaalkindlustuse küsimustele.

Üldise heaolu huvides on vajaline haigekassade ja arstide parem arusaamine üksteisest ning tihedam koostöö. Sealjuures üldise usalduse võitmiseks arstide organisatsioonid peaksid teostama järelevalvet oma liikmeskonna üle kindlustatute ravimisel vajalise otstarbekohasuse ning kokkuhoidlikkuse saavutamiseks.

Haigekassade Liidul tuleks rakendada ravi otstarbekohase läbiviimise küsimuste uurimisele, milleks oleks vajaline moodustada toimikond. Toimikonna poolt väljatöötatud ja liidus heakskiidetud juhised peaksid olema kasutatavad haigekassade peakoosolekuil täpsete määruste ja eeskirjade andmiseks.

Haigekassade ravikulude vähendamine võib sündida selle läbi, kui haigekassad saavad oma ambulantsid, raviasutused ning apteegid. Arstirohtude hind on põhjendamatult kõrge.

Tuberkuloosi vastu võitlemiseks.

Tuberkuloosi vastu võitlemiseks tööliste keskel peab haigekassade päev tarviliseks:

- 1) töötasude suurendamist,
- 2) töötervishoiu eeskirjade täitmist käitistes,
- 3) korteriolude parandamist,
- 4) üldiste tervishoiuolude parandamist, eriti ka tolmu vastu võitlemist,
- 5) koolitervishoiuolude parandamist,
- 6) tuleb kehtima panna tuberkuloosi vastu kindlustamise seadus.

Tuberkuloosi vastu võitlemiseks on tarviline, et tiisikushaigetele võimaldataks ravi, tarbe korral ka sanatooriumis, samuti võetaks käsitusele korraldused nakkuse vältimiseks.

Eraametnike kindlustamisest.

Haigekassade päev tunnustab, et eraametnike kindlustamine võib sündida üldiste kindlustusseaduste ulatuses laiendamisega äridele, kontoritele, büroodele ja teistele tööasutustele.

Sotsiaalkindlustuse arengu kohta.

Haigekassade päev konstateerib, et Eestis on sotsiaalkindlustus võrreldes teiste riikidega maha jäänud. Kui kõikjal sotsiaalkindlustus näitab arengut, siis Eestis võib märkida eduna vaid põllutööliste õnnetuste vastu kindlustamist.

Sotsiaalkindlustus peab arenema üldiseks, hõlmates kõiki töövõtjaid, hoolimata tööalast ja kutsest. Sotsiaalkindlustus peab võimaldama sammeid haiguse, kutsahaiguse, invaliidsuse ja vanaduse puhuks. Erilist rõhku tuleb panna ka emade ja järelejäänute kindlustamisele. Tiisikuse vastu võitlemiseks on tarviline eriline sotsiaalkindlustus.

Eesti Apteegiassistendite Ühingu tegevusest

P. Haarma, E. A. Ü. esimees

Ühing asutati 1917. a. Tallinnas Eesti Farmatseutide ühisuse nime all. Asutajate hulka kuulus kodu- ja välismaal tuntud proviisor Rudolf Wallner, praegune apteeker Tallinnas. Uue põhikirja ja praeguse nime sai ühing 1935. a. ümberregistreerimise teel.

Ühingusse kuulub käesoleval ajal 340 isikut; — 222 assistenti, 30 rohuteadlast ja 88 praktikanti. Omanikke on nende hulgas 40 isikut. — Assistentide üldarv on 255, neist töötab apteekides

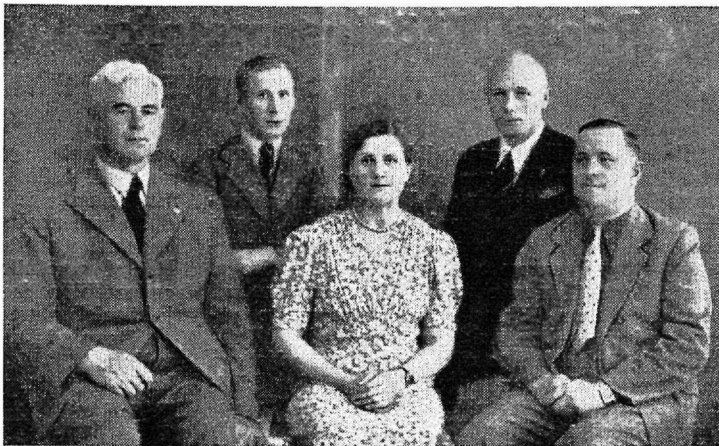
204 isikut. Üks osa on teistele aladele üle läinud. Praktikante töötab apteekides 174 isikut, üldarv ulatub aga 500-ni. Osa neist käib ülikoolis, osa on tööpuudusel lahkunud apteekidest. Vabamüügi apteekide üldarv meie kodumaal on 210.

Assistendid, kuni 1932. aastani apteekriabilised (ka proviisori abid), on isikud, kes vastava praktika omandanud apteegis ja ülikooli juures õiendanud assistentide eksami. Viimased eksa-

Pärnu Äriteenijate Ühingu juhatus

Istuvad vasakult: E. Siitan —
esimees, M. Horn — abiesi-
mees, E. Peterson — sekre-
tär, J. Siig — laekur ja
M. Albin

mid ülikooli juures olid 1925. a. Tervis-
hoiu- ja Hoolekandevalitsus korraldas
1932. a. 30 isikule ka katsed.

Ülikooli ringkondades on tugev ten-
dents, et apteeki pääseksid ainult üli-
koolilõpetanud.

Alles möödunud sügisel kaitses
ühing assistentide ja praktikantide kut-
sehuvisid ministeeriumis Eraettevõtete
Ametnikkude Koja kaudu. Küsimus on
praegugi veel lahtine.

Apteegipersonaali puhkeaja ja kü-
simus on lahendatud Vabamüügi aptee-
kide tööaja, puhkepäevade ja öövalve-
kordade määrusega RT 1936, 20, 137.
Aastase teenistuse järgi on õigus saa-
da vähemalt viisteist palgalist puhke-
päeva, kahe ja rohkem aastase teenis-
tuse järgi — kolmkümmend päeva. Töö-
tundide arv kuus ei või ületada 250
tundi.

Sotsiaalkindlustust ei va-
naduse ega haiguse vastu ei ole aptee-
gipersonaalil. Ühingul on oma toetamis-
fond puudustkannatajaile.

Apteegipersonaali palgad on nor-
meeritud Rohuteadlaste Koja poolt k. a.
1. aprillist alates. Rohuteadlase ja as-
sistendi minimaalpalgaks on 3-aastase
praktika möödumisel, esimesel — 170
krooni ja teisel 120 kr.

Oma- ja riigivalitsuse apteekide suh-
tes on nende normide kehtivus alles
lahtine.

Puhkeaja ja palkade normeerimise
küsimuses on teeneid Farmaatsia Osa-
konnal ja Rohuteadlaste Kojal. Lähe-

mates naaberriikides niikaugele pole
veel jõutud.

Ühing pidas üle aasta läbirääkimisi
Rohuteadlaste Kojaga, et luua oma
esindus Koja juurde. — Omanikest as-
sistendid kuuluvad Rohuteadlaste Koja
liikmeskonda juba asutamisest saadik.

See algatus ei andnud tulemusi. 1938.
aasta algul tegi ühing ettepaneku teis-
tele tervishoiu alal töötavate isikute
kutseühinguile liidu loomiseks. Liidu
põhikiri kinnitati 1938. a. novembri-
kuus ja käesoleva aasta veebruaris
alustas liit oma tegevust velskerite,
ämmaemandate, masseerijate, hamba-
tehnikute ja apteegiassistentide ühin-
gute näol Tervishoiupersonaali ühin-
gute Liidu nime all. Liidu esimeheks
on P. H a a r m a.

Uue Tervishoiupersonaali kutsetege-
vuse seaduse puhul seisukohavõtmine
on liidu praeguseks tähtsamaks üles-
andeks.

Apteegiassistentidele on aastate
jooksul osaks saanud rida kutsealalisi
kitsendusi. See on aga omalt poolt olnud
tõhusaks abinõuks organiseerimisel.

Ühingul on tulnud pidevalt kaitseda
oma seisukohti vastavates ametasutus-
tes.

Assistentide ja praktikantide kuu-
lumine Eraettevõtete Ametnikkude
Kotta ja oma kutseühinguisse pakub
küllaldasel määral tagatist, et rahulda-
valt lahendada üleskerkivaid küsimusi
kutsealal.

Rootsi Tööstusametnike Liidu normaal- majapidamise eelarve

Rootsi Tööstusametnikkude Liit, mis koondab oma liikmete ridadesse ca. 12000 ametnikku, on palkade alal teostatud ankeetide ja uurimuste alusel koostanud Rootsi ametnike kohta normaal eelarve, ühes normaal palga suuruse kindlaksmääramisega. Rootsi kutseühingute peamine tegevus seisab teatavasti oma liikmete palgatingimuste parandamises kollektiivlepingute kaudu. Palkade üle kokkulepete sõlmimisel tööandjatega on olnud seni alaliseks vaidlusobjektiks küsimus, kas tuleb ametnikule maksta palka vajadusprintsipi või tööhõludus printsipi järel. Teiste sõnadega, kas peab olema palk

selle järele, palju ametnik vajab äraelamiseks või selle järele, palju on tema töö väärt. Et kindlaks teha, kui suur on ametniku vajaduste normaalne ulatus, teostati uurimus ning koostati alljärgnev tabel. Viimane käib Rootsi ametniku kohta, kellel ei ole erilist oskustööjõu iseloomu, ega ka vastutust või juhtimisfunktsiooni.

I gruppi kuuluvad naisametnikud 25—30 a. vallalised. II gruppi kuuluvad meesametnikud 25—30 a. vallalised. III gruppi kuuluvad meesametnikud 30—40 a. abielus, 2 alla kooliealist last. IV gruppi kuuluvad meesametnikud üle 40 a. abielus, 2 kooliealist last.

Rootsi Tööstusametnikkude Uhingu (SIF) normaalmajapidamiseaasta eelarved. (Rootsi kroonides. 1 Rootsi kroon = ca 1 Eesti kroon.)

	I		II		III		IV	
	Kr.	%	Kr.	%	Kr.	%	Kr.	%
Toiduained	—	—	—	—	1,150	25,6	1,600	25,3
Söök	900	30,0	960	26,6	—	—	—	—
Elukorter ühes küttega	450	15,0	480	13,3	775	17,2	1,080	17,1
Gaas ja elektrivalgustus	—	—	—	—				
Riietus	475	15,8	450	12,5	530	11,8	760	12,1
Maksud	275	9,2	400	11,1	440	9,8	635	10,1
Inventar	65	2,2	120	3,3	200	4,4	275	4,4
Uhingu liikmemaksud	40	1,3	55	1,5	60	1,3	70	1,1
Kindlustusmaksud	160	5,3	240	6,7	340	7,6	440	7,0
Edasiõppimiskulud	60	2,0	80	2,2	75	1,7	—	—
Laste õppekulud	—	—	—	—	—	—	200	3,2
Raamatud, ajakirjad, porto	60	2,0	75	2,1	100	2,2	200	3,2
Pesu, puhastusvahendid	60	2,0	90	2,5	90	2,0	100	1,6
Arstimiskulutused	60	2,0	65	1,8	80	1,8	110	1,7
Isiklik hügieen	95	3,2	85	2,4	60	1,3	80	1,3
Toetus perokonnaliikmeile	—	—	—	—	150	3,3	200	3,2
Muud kulud	300	10,0	500	14,0	450	10,0	550	8,7
Summa	3,000	100,0	3,600	100,0	4,500	100,0	6,300	100,0
Kulud kuu kestel	250	—	300	—	375	—	525	—
Kuupalk SIF tariifi	250	—	300	—	375	—	(525)	—
Isiku vanuse juures	27—28 a.		27—28 a.		34—36 a.		ca 45 a.	

Arvuliselt võrrelda Rootsi eraettevõtete ametniku aastaelarvet ja meie vastava ametniku oma ei ole loomulikult võimalik, kuna tuleb arvesse võtta, et Rootsi ja meie elukalliduse suhe on umbes 1:2,5. Siiski üldpildi saamine on võimalik, eriti kui võrrelda üksikuid kuluposte omavahel. Silmatorkav esmajärjekorras on suured riigimaksud (10%) kui ka kindlustuskulud (7%), seevastu aga on üüri % üldkuludest võrdlemisi väike, kuigi seda suhet tuleb lugeda normaalseks. Nurisemata kannab Rootsi ametnik ka kuni 1,5% -list ühingu liikmemaksu, kuna seal on läbi löönud rahaliselt tugeva kutseühingu idee, kes oma liiget ka hädakorral abistada suudab. Mis puutub kuludesse riietusele, isiklikuks hügieeniks, lastekasvatuseks jne., siis

summade suurusele vaatamata võib öelda Rootsi olusid silmas pidades, et nende arvestus on täiesti kokkuhoidlikult toimetatud.

Üksikute kululiikide arvestus on sündinud äärmise täpsusega kõiki büdžetiurimuse andmeid ühe vastava ametniku kohta silmas pidades. Seejuures, nagu tähendatud, on kõrvaldatud arvestusest ametnikkude erinevad olukorrad, mis on tingitud kas eriharidusest ehk ettevalmistusest või siis vastutusest tingitud suurematest tuludest-kuludest.

Vastavalt sellele uurimusele on koostatud Tööstusametnikkude Liidu poolt miinimum palkade tariif, mis on rajatud vajadusprintsibile ja seega seisukohale, et iga teatavasse vanusse jõudnud ametnik

täie töötundide arvu juures on õigustatud omama palga, mis lubab teda elada vastavalt tema elukutse keskmisele elustandardile. See tariif hõlmab muidugi ametnikke ilma erialalise ettevalmistuseta, samuti ka ilma erilise vastutusametita. Kuna elukallidus on Stockholmis ja Göteborgis erinev, on tariifis mõlemale ettenähtud eripalgad (Rootsi kroonides).

Vanus	Stockholm	Göteborg
22	200	175
23	225	200
24	255	225
25	280	250
26	310	275
27—28	340	300
29—30	370	325
31—33	395	350
34—36	425	375
37—39	450	400
40	480	425

Kuna need minimaalpalga normid olid koostatud praktiliste büdžeti uurimuste kaudu suurte ametnikkude organisatsioonide poolt, siis leidsid nemad ka üldist ning laialatuslikku tunnustamist. Kollektiivlepingute kaudu töötasude kindlaksmääramise vajaduse korral oli olemas mingi objektiivne mõõdupuu, mille poole nii peremees kui ametnik usaldusega võis pöörduda, ilma kartmata, et oma ettepanekuis liiga kaugele kalduks keskmisest ja õiglasest normist. Juhtudel, kus seni vastastikune kartus endale lasta liiga teha oli pooli tagasihoidnud käsi kokku löömast, sai see takistus kõrvaldatud ja kollektiivlepe võis teostuda.

Võib väita, et kollektiivlepinguline liikumine Rootsi eraettevõtete ametnikkude hulgas on saanud toetust tööliste eeskujust, tugevatest kutseorganisatsioonidest, seadusandluse soodustusest, kuid suurel määral on selleks kaasa aidanud ka erapooletult toimetatud ankeetuurimuste kaudu kindlaks tehtud eraametniku töö- ja töötasu normid.

O. Hendrikson.

A. Sivadi 50 a. ametijuubel

A. Sivadi

21. oktoobril s. a. täitub 50 a. sest ajast, mil Narva Linaketramise Manufaktuuri kangru osakonna tööjuhataja Aleksander Sivadi 15-a. poisina asus tööle ülalnimetatud manufaktuuri ketruse osakonda, palgaga 9 rubla kuus. Mõne aasta töö-

tamise järele Sivadi kui energiline ja edasipüüdja noormees määrati ketruse osakonna alammeistri kohale. Hiljem apretuuri osakonda tööde vastuvõtjaks kangrutelt, siis laojuhatajaks ja ekspediitoriks.

1918. a. alates, mil Narva Linaketramise Manufaktuuri inglimestest meistrid olid sunnitud Saksa okupatsiooni vägede eest pagema, määrati Sivadi kangru osakonna tööjuhatajaks.

A. Sivadi omades ainult algkooli hariduse on iseõppimise teel end täiendanud ja oma edasipüüdliku ja sitke iseloomu tõttu tõusnud silmapaistvale kohale omal tööalal kui ka seltskonna tegevuses, olles mitmes organisatsioonis juhtival tegev. Sivadi, tema lahke ja vastutuleliku iseloomu tõttu on kõikidest lugupeetud.

Aleksander Sivadi on sündinud 8. juulil 1874. a. Kundas, Virumaal, Kongu talu rentniku pojana. Abielust omab kaks poega.

Kaasametnikud soovivad oma lugupeetud kolleegile tema suurpäevaks palju õnne ja edu edaspidises tegevuses.

Lugupeetud eraettevõtete ametnikud.

Käesolevaga saadetakse Teile tasuta Eraettevõtete Ametnikkude Koja Teataja kaksiknumber ja Koja tegevuse aruanne koos ankeet-küsimuslehe ja teatekaardiga.

Küsimuslehe palume võimalikult kohe täita täpsete andmetega, kinni kleepida ja **margistamatult** lasta postkasti.

Kui olete ära saanud küsimuslehe, märkige teatekaardile oma nimi ja aadress ja laske samuti **margistamatult** posikasti.

Postikulud kannab Eraettevõtete Ametnikkude Koda.

Kuna küsimuslehti ja teatekaarti saavad eraldi, siis on kindlustatud ankeetlehe vastaja **anonüümsus**. Teisest küljest on aga Kojal võimalik saata meeldetuletus eraametnikele, kes vastamisega viivitavad.

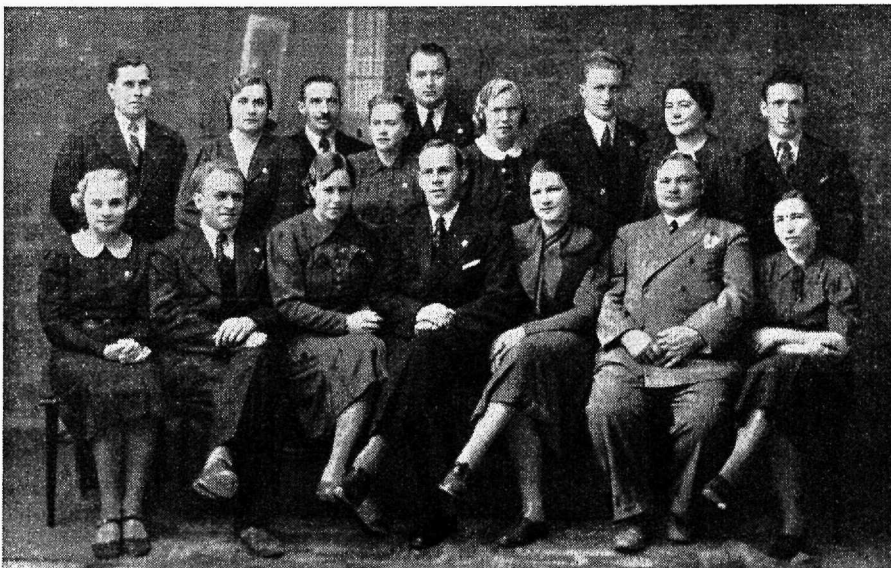
Aja ja kulude säästmiseks palub Koda vastused saata võimalikult pea.

E. A. Koja Juhatas.

Eraametnike kutseühingute ümberkorraldamine

Eraettevõtteis teenivate äriteenijate ja ametnikkude kutseühingute ja nende liitude ümberkorraldamise normaalpõhikirjade alusele on võtnud enda juhtida Äriteenijate Kutseorganisatsioonide Liidu juhatus, kes on nõu

gud oma liikmeskonnaga. Äriteenijate Kutseorganisatsioonide Liidu nimetuseks on tulevikus Äri- ja Kontoriametnikkude Kutseühingute Liit. Praegusest liidust väljaspool asuvad kutseühingud astuvad uude liitu.

Narva äriteenijate 1939. a. juhatus, revisjoni-, spordi- ja naisloimkond

pidades ja koos töötades Eraettevõtete Ametnikkude Koja juhatusega ja sektiioonide büroodega, välja töötanud ja kätte saanud kutseühingutele üksikasjalised juhised. Nende juhiste järgi on toimunud ka kutseühingute ümberregistreerimine normaal põhikirja alusele.

27. septembril s. a. pidas liidu juhatus järjekorralise koosoleku, mida juhatas esimees K. T a m m e r, protokollis Rein P a l a n d i. Koosolekust võtsid osa veel P. T i n g a s (Rakvere) ja instruktor-organisaator Villem T e h v e.

Sellel koosolekul tuli muude küsimuste seas ka arutusele eraametnike kutseühingute struktuurilise ja organisatsioonilise kava viimistlemine ja uute eraametnike kutseühingute asutamine.

Tähendatud kava leidis koosolekul heakskiitu kõikides tema üksikasjades, ning otsustati esitada Siseministrile, Sotsiaalministrile, Eraettevõtete Ametnikkude Kojale ja Eestimaa Töölisühingute Keskliidule. Kava üldjoonis kujunes alljärgnevaks:

1. Praegu teotsev Äriteenijate Kutseorganisatsioonide Liit kujuneb mitte ainult äriteenijate, vaid ka kontoriametnikkude kutseühingute liiduks, mille liikmesühinguks võivad olla kõik selle ala töövõtjate kutseühin-

2. Ametnikkude ja äriteenijate kutseühinguks alluvusega Äri- ja Kontoriametnikkude Kutseühingute Liidule.

3. Suuremates keskustes, eeskätt Tallinnas, Tartus, Narvas, Pärnus ja Viljandis registreeruvad äriteenijate ja kontoriametnikkude kutseühingud eraldi kohalikkude kutseühingutena.

4. Vähemates keskustes, kus eraametnikkude ja äriteenijate rühmitused eraldi ei suuda luua elujõulist kutseühingut, nagu näit. Valgas, Rakveres, Võrus, Haapsalus, Kuresaares, Petseris, Tapal, Türil, Paides, Mustvees, Põltsamaal jne. ühinevad äriteenijad ja ametnikud ühiseks kohalikuks äri- ja kontoriametnikkude kutseühinguks.

5. Muud vaimsel alal töötajate rühmitused nagu metsapraakerid, apteegiassistendid, tollideklarandid, tekstiilmeistrid, piiritusmeistrid, hambatehnikud, kindlustustegelased jne. koonduvad kas üleriigilistesse või kohalikesse kutseühinguisse, vastavalt sellele, mis sugusena nende põhikiri on registreeritud.

Peale selle asus liidu juhatus seisukohale, et Eraettevõtete Ametnikkude Koja poolt korraldatavat suur-ankeeti tuleb kõigi jõududega toetada ja kaasa aidata. Leiti, et ankeedi korraldamine ei peaks sündima mitte hiljem kui oktoobri kuu esimesel poolel.

Kutseühingu liige!

Käitu kõikjal, nii töökohal, ühingus kui ka mujal sääraselt, et teed au enesele kui ka ühingule.

Kui vahetad töö- või elukoha, ära unusta sellest teatamata ühingu juhatusele.

Tasu oma liikme- ja osamaksud ühingule õigel ajal, sest sellest sõltub ühingu majanduslik olukord.

Too ühingu liikmeteks oma kohuse-tundlikke ja teadlikke ametikaaslasi.

Kasuta niipalju kui võimalik pakutud võimalusi nii enda, üld- kui ka kutseharidusliku ja majandusliku tase-me tõstmiseks.

Ole oma ametivenna vastu kõikides kutsehuvide kaitseküsimusis solidaarne.

Ä. K. L.

4500 äriteenijat ja 9000 kontori- ametnikku

saavad ankeetlehe, mida võimalikult pea täidetult tagastavad Riigi Statistika Keskbüroole Tallinnas. Kaheldamatult tuleb siin teatav võistlus mõlema kutsegrupi ja nende organisatsioonide vahel. Kumb võtab ankeedi vastuste saatmisest elavamalt osa? Kumb on energilisem, teadlikum, intelligentsem, kes loium, ükskõiksem, arenematum? Praegu on selles küsimuses nii palju oletusi siia ja sinna. Ankeet annab selge pildi. Kes vastab enam ja täpsemalt — see väärib esikoha. Ja seda väärivad ju tema huvid, sest ta tahab ja suudab neid kaitsta.

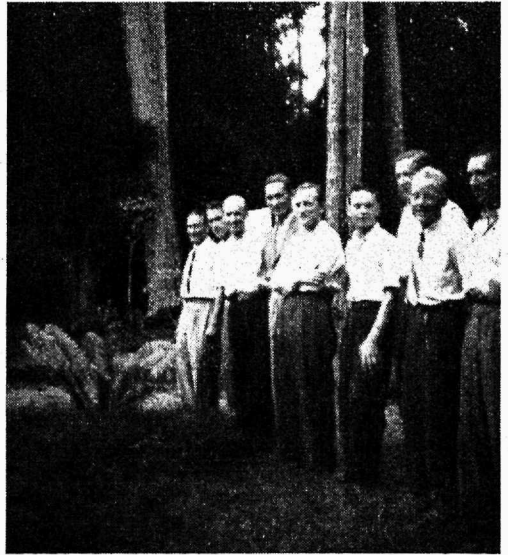
Milliselt kutsegrupilt saabub suurem % vastuseid? Raske oleks siin ennustada õieti, sest nii üks kui teine on küllalt teadlik, millise suure tähtsusega on see eraettevõtete ametnikkude üleriikline üritus. Kutseuurimusest esmakordne Eestis nii laiaulatuslikult, eraettevõtete ametnikkude hulgas täiesti ainulaadne — nii kujuneb ta meie esimeseks suurankeediks. Miks ei peaks eraametnikud võtma oma südame- ja auasjaks, ankeeti hiilgavalt läbi viia. Oleneb ju palju ankeedi heast kordaminekust, sest ankeedi materjalid on seda kaaluvamad, mida enam saabub vastuseid, siis on teada, et terve või suur osa ametkonda mõtleb ja tahab selliselt. Ning ei ole vähe kõrvaltvaatajaid silmi, kes jälgivad, kuidas suudavad eraametnikud oma üritusega toime tulla. Riigiasutised, teised kutsed, töölised, põllupidajad, ettevõtete omanikud, vabakutselised, riigiteenijad, teevad siin selle suure ettevõtte juures oma otsuse kindlaks eraametnikkude suhtes: kas nad suudavad oma asja edasi viia või mitte. Ja see eelarvamine jääb püsima väga kauaks, sest ta on esimene mulje, mis saadakse eraametnikkude pere kohta.

Ankeedi õnnestumise korral on nende kõigi otsus: eraametnikkude pere, kuigi laiali-paisatud üle maa — on siiski üks pere.

Nõupidamine Tallinna Kontoriamet- nikkude Kutseühingu asutamiseks.

Nõupidamine oli kokku kutsutud 7. septembril s. a. Koja ruumidesse. Nõupidamist juhatas nõunik-sekretär Villem Tehve, andes ühtlasi üksikasjalise ülevaate kutseühingute liitmise ja uue põhikirja ümberregistreerimise tehnilise külje kohta. Nõupidamisest võtsid osa Raamatupidajate ja Kontoriametnikkude Ühingu Eestis ja Tallinna Äri-, Kontori-, Kantselei- ja Kooperatiivteenijate Ühingu juhatuste liikmed A. Klimberg, A. Kruuk, H. Benkson, N. Siitan, A. Pesur, M. Masing, A. Olander, J. Sildnik ja J. Rahanik.

Koosolek lõppes täies üksmeeles otsusega, et mõlemad Tallinnas asuvad kutseühingud liituvad Tallinna Kontoriametnikkude Kutseühinguks.

Tall. Äriteen. Üh. kergejõustiku võistluse-võitjaid rivistunud auhindade vastuvõtuks.

Narva Äriteenijate Ühingu tegevusest.

Suve möödumisega heites pilku tagasi suvekuudel ühingu poolt ettevõetud üritustele, võib neid täiesti õnnestunuiks lugeda. Ühingu on püüdnud liikmeskonnale suve kestel pakuda mitmesuguseid meelelahutusi ja ajaviidet. Nii on ühingu poolt korraldatud liikmeskonnale võrkpallimänge kaks korda nädalas, millest liikmeid rohkearvuliselt osa võttis. Sporditoimkond korraldas jalgpallitreeningmänge ja peeti võistlus Linavabriku meistrite koondisega, mis lõppes viigiga 1:1 ning teistkordsel mängul Linavabriku meist-

rite koondise väljakutsel tasumäng lõppes samuti viigiga 1:1. Ühingu liikmeskond võttis osa Äriteenijate kutseorganisatsioonide Liidu poolt korraldatud üleriiklikust äriteenijate suvipäevast Aegviidus, kus ühingu võrkpallimeeskond võistles Tallinna ühingu meeskonnaga ja visas ning tasavägises mängus tehniliselt paremale Tallinna meeskonnale kaotas napilt. Kõiveos kapituleerus aga Tallinna raskekaallastest koosnev meeskond Narva tehniliselt paremale meeskonnale.

Lähemaist üritusist võiks veel mainida ping-pongi võistluste korraldamist, asjadeloteriidi, kus esimeseks võiduks 100 kg. suhkurt, sügis-balli 14. okt. N. E. S. „Ilmarises“, saksa- ja venekeelseid kursusi.

Ühingu poolt esitati Narva linnavolikogu valimistel oma kandidaat, kelleks on ühingu kauaaegne ja lugupeetud tegelane peasekretär Eduard Pärn. Kuna äriteenijate ja eraettevõtete ametnikkude huvide kaitsmiseks linna omavalitsuses on oma esindaja kaudu linnavolikogu tööst osa võtmisel suur tähtsus, tahaks loota, et eraametkond ja äriteenijad oma kandidaati valimistel toetavad.

Äri-, Kontori-, Kantselei- ja Kooperaatiivteenijate Ühingu üldkoosolekult.

19. septembril s. a. pidas oma üldkoosolekut Tallinna Äri-, Kontori-, Kantselei- ja Kooperaatiivteenijate Ühingu Koosolekut juhata N. Härms, protokolliis J. Rahanik. Juhatause liige A. Kruuk andis aruande ühingu tegevusest ja ülevaate kutseühingute normaalpõhikirjadest ja kutseühingute ümberkorraldamisest. Enne seda kuulati ära Eraettevõtete Ametnikkude Koja nõuniksekretär Villem Tehve, kes refereris kontoriametnikkude kohta kehtivaist töökaitse normidest ja nende ellurakendamisest.

Kutseühingu ümberkorraldamise päevakorra punkti all A. Kruuk teeb teatavaks, et ühingul tuleb ümberregistreeruda normaalpõhikirja alusel ja kokkuleppe alusel liituda Raamatupidajate ja Kontoriametnikkude Ühinguga Eestis. Koosolekul võetakse ühel häälel vastu otsus, millega registreeritakse ühingu ümber teise kontoriametnikkude ühinguga ühinedes. Tallinnasse jääb ainult üks kontoriametnike ühingu nimetusega Tallinna Kontoriametnikkude Kutseühing.

Pärnu Ä. Ü. abistab üksmeelselt ankeedi läbiviimist.

Kutseühingute normaalpõhikirja kohaselt koostatud uue põhikirja kava vastuvõtmiseks ja juhatausele uue põhikirja registreerimiseks volituste andmiseks oli Pärnu Äriteenijate Ühingu erakorraline peakoosolek kokku kutsutud 21. septembril s. a. Koosolekut juhatas V. Valter. Põhikirja kava refereris ning andis kooslijaile vastavaid selgitusi ühingu esimees Ed. Siitan. Koosolek andis ühel häälel juhatausele volituse põhikirja registreerimiseks Siseministeeriumi juures astuda vastavaid samme.

Eraettevõtete ametnikkude 1939. a. ankeedi organiseerimise eeskoosolek Koja peasekretär O. Hendrikson, kes ära märkis, et ankeet haarab umbes 15.000 eraettevõtete ametnikku, kujunedes seega suurankeediks — esmakordselt Eestis toimetatavaks kutseuurimuseks. Ankeedi läbiviimiseks on lubanud oma kaasabi kõik kontoriametnikkude ja äriteenijate kutseorganisatsioonid. Selletõttu kujuneb vastuste saatmisel teatav võistlus, sest vastajate % määrab kindlaks missugune ametnikkude grupp suudab oma kutseühingute kaitset aktiivsem olla.

Kooslijaite üksmeelne otsus oli, et Pärnu Äriteenijate Ühingu on ankeedi eduka läbiviimise eest väljas täiel rindel. Äriteenijaskonnale ei ole olnud seni võimalust näidata, kui distsiplineeritult ja üksmeelselt nemad oskavad oma üritusi läbi viia. Üleriiklik suurankeet on selleks parim juhus.

Raamatupidajate ja Kontoriametnike Ühingu Eestis üldkoosolekult.

22. septembril s. a. pidas Punase Risti ruumes oma üldkoosoleku Raamatupidajate ja Kontoriametnikkude Ühingu Eestis. Koosoleku juhatajaks valiti E. Kivirand. Protokolliis N. Siitan. Kooslijaile esines selgitava ettekandega Eraettevõtete Ametnikkude Koja nõuniksekretär Villem Tehve Koja viimaseaegsetest tegevustest ja andis lühikese ülevaate eraametnike töökaitse seadustest. Selle järgi ühingu esimees A. Klimberg tutvustas kooslijaite kutseühingu ümberregistreerimisega normaalpõhikirja alusele ja teise samal kutsealal teotseva ühinguga liitumisega. Selle järgi võeti ühel häälel vastu otsus, millega ühinetakse Tallinna Äri-, Kontori-, Kantselei- ja Kooperaatiivteenijate Ühinguga ja registreeritakse uus põhikiri.

Ametnike nalju.

Ühel äril oli olnud suurepärase tuluga ariasta. Rahuldunud omanik kutsus oma juurde oma parima müüja ja ütles:

„Tänavu aasta on meie äri päris meeldiva kasuga töötanud ja Teie töö tunnustamiseks annan mina Teile tšeki 200 krooni peale. Kui järgmine aasta peaks olema sama hääl, siis kirjutan sellele ka oma nime.“

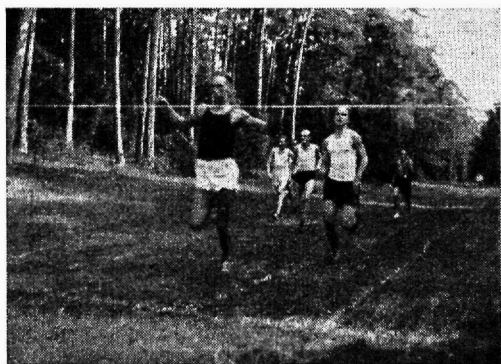
Ametnik: „Mina olen Teie ettevõttes töötanud 10 aastat ja teinud kolme mehe töö ühe mehe palga eest, aga nüüd sooviksin palgakõrgendust.“

Tööandja: „Ei, sellega ma ei ole nõus, aga kui ütlete mulle nende kahe teise mehe nimed, vallandan nad jalamaid.“

Viljandlased pooldavad anonüümset ankeeti ja vastuste tagasisaatmist otseselt Riigi Statistika Keskbüroole.

Viljandi äri- ja kontori ametnikkude koosolek, mis oli erakorraliselt kokku kutsutud Viljandi Äriteenijate Ühingu ruumidesse 23. septembril s. a., arutas erametnikkude suurankeedi läbiviimise küsimust Viljandimaal. Ankeedi sihst ja organisatsioonist refereeris Eraettevõtete Koja peasekretär O. Hendrikson.

Peale mitmekülgse asja käsitlese jõudis koosolek otsusele, et ankeet tuleb läbi viia täiesti anonüümselt, et vastuse saatja isik jääks saladusse. Sellel teel on loota kõige õigemaid ja seega väärtuslikumaid andmeid. Kiideti heaks ka Koja koostöö Riigi Statistika Keskbürooga, sest asjaolu, et vastused lähevad otseselt tagasi Keskbüroole, kes nemad statistiliselt ümber töötab, tagab omakorda, et vastajate anonüümsus on garanteeritud. Teatavat lõbusust tekkis koosolijate hulgas, kui ära märgiti, et Koda on isegi sellise pisiasja arvestanud, nagu vastuse tagasisaatmise kulu 10 senti, võttes selle oma kanda, et vastajatele asja täiesti kergeks teha.

Äriteenijate 100 m finaali Rannamõisas.

T. Ä. Ü. kergejõustikuvõistlustelt.

20. augustil s. a. korraldas T. Ä. Ü Rannamõisas oma liikmetevahelised kergejõustiku võistlused. Igale alale oli välja pandud kolm auhinda. Halva võistluspäiga tõttu kujunesid tagajärjed alla keskmise. Samuti oli osavõtjate arv väike.

Tulemused: 100 m: 1. Palmberg 12,6; 2. Laugen 12,9; 3. Jeletzki. 400 m: L. Palmberg 62; 2. Jeletzki; 3. Laugen. 1500 m:

1. Palmberg 5,04; 2. Ollik; 3. Rannu. Kuul: 1. Sõgel 12,73; 2. Palmberg; 3. Laugen. Ketas: 1. Palmberg 30,48; 2. Sõgel; 3. Aston. Oda: 1. Aston 38,27; 2. Palmberg; 3. Sõgel. Kaugus- ja kõrgushüppe võitja Palmberg, kes tuli ka üldvõitjaks. Peale võistlusi oli ühingu puhkekodu juures auhindade väljajagamine ja koosviibimine teejoomisega.

3. oktoobril s. a. algavad S/S. „Kalevi“ võimlas ühingu võimlemistunnid meestele igal teisipäeval kella 10—11 õhtul. Osavõtjaid registreerida A. Sõgelile H. Gutkini äris.

Eraettevõtete Ametnikkude Koja haridustöö algas.

Eraettevõtete Ametnikkude Koja haridustöö toimikond alustas Koja haridustööd 1939/40. a. raamatupidamise kursustega, mille avaloeng toimus 26. septembril s. a. E. A. Koja ruumes. Edaspidi leiavad loengud aset Tallinna Linna XIII algkoolis, Tartu mnt. 33. Raamatupidamise kursus on 6-kuuline ning kursuse lõpul toimuvad eelmiste aastaste eeskujul osavõtjatele eksamid, mille sooritanuile diplomid välja jagatakse. Kursuste lektoriks on Krediid- ja kindl.-asut. peainspektor härra A. Kuk.

Oktoobrikuus algavad haridustöö toimikonna poolt Koja valijaile korraldatavad eesti, saksa ja inglise keele kursused. Eesti keele kursustel on kavas valitud küsimusi õigekirja alalt. Lektoriks on magister hr. O. Peters. Majandusliku inglise ja saksa keele kursustel on kavas ärikeelet, konversatsioon, tõlkeharjutused, kirjavahetus, õigekiri jne. Inglise keele kursustel on lektoriks II gümnaasiumi inglise keele õpetaja hr. Jüri Variste. Saksa keele kursusel — pr. E. Viimann.

Pilk Viljandi Äriteenijate Ühingu tegevusse.

V. Ä. Ü. juhatus otsustas hiljuti omal koosolekul töövõtjate kutseühingute seaduse alusel ühingu ümber korraldada, ning siseministeriumis registreerida. Vastavalt sellele otsusele kannab ühingu edaspidi nimetust „Viljandi Äriteenijate Kutseühing“.

Sellest otsusest sõltuvalt seisavad Viljandi äriteenijad peatselt kutseühingu erakorralise peakoosoleku ees, milline tuleb pidamisele, seaduse nõudeil, ühe kuu jooksul, arvates ümberkorraldatud põhikirja registreerimiselt saabumisest. — Normaalpõhikirja elulisemaks muudatuseks tuleb pidada kutseühingu esi-

Kõik Eesti naisametnikud ja -äriteenijad

usaldavad endale elektrilokkide valmistamise ainult nende juuksurite hoolde, kes töötavad kõrgekvaliteediliste kodumaal valmistatud „ILU“ elektriloki- ning juuksekuivatuseaparatuuridega millised on tarvitusel pea kõigis paremais Eesti juuksetööstusis.

mehe valimist kolmeks aastaks ja tegevuspiirkonna laiendamist ka kahele lähemalasuvaltele maakonnas asuvatele linnadele.

Pilku heites möödunud kevad- ja suviperioodile, on märkida peamist tegevuse suunamist väljasõitudele, millised aga enamikus ilmastikulistest oludest tingitult täies ulatuses ei õnnestunud. — Kevadpoole suvet oli ühingu raamatukogu kasutamine elav. Suve tules suleti kogu kuni septembrini. Seda hoogsust ja elavust mis osaks sai raamatukogu kasutamisel, ei saa väita teiste tegevusharude kohta. Võib märgata suurt loidust elulisemate kutsealaliste küsimuste vastu.

Kavatsustest oleks vast märkimisväärne allakriipsutada juhatause tahet korraldada erialalisi kursusi, ent erakordsete aegade tõttu, mil äriteenijate otsene töökoormatus võrralt tõusnud, otsustati need rahulikumatele päevadele liikata.

Ning lõpuks — peamist tähelepanu tuleb meil pöörata eelseisva küsimuslehe edukale ja rohkearvulisele läbiviimisele.

Ühingu praegusesse juhatusse kuuluvad härrad: M. Esmann, P. Sester, A. Mäeorg, V. Kärt, M. Rubin. — Ühingu üsaldusmeesteks on — hrad V. Orav, E. Kubjas. V. K.

Välismaa ringvaade

Nädala puhkeaeg kaubanduses ja büroodes.

Rahvusvahelise töökonverentsi 1940. a. päevakorras on teise punktina ette nähtud nädala puhkeaaja reguleerimise küsimus kaubanduses ja büroodes.

Juba 1933. a. konverentsi istungil leidis see küsimus väljendamist eraettevõtete ametnike nõuandva komisjoni resolutsioonis järgmiselt: „et ka eraettevõtete ametnikel, nagu teistelgi töövõtjatel, on õigus nädala puhkepäevale, mis on vajaline nende tervise ja puhkuse huvides ja mis võimaldaks neil rahuldada oma vaimseid vajadusi, pühenduda oma perekonnale ja täita oma usulisi kohuseid, ja et nende sihtide saavutamise on ainult siis täiel määral võimalik, kui nädala puhkepäev langeb pühapäevale.“ Vastavalt sellele tunnistas komisjon tarviliseks reguleerida täielise puhkepäevarahu teostamist rahvusvaheliselt.

Vajas aastatepikkuseid pingutusi, kuni see küsimus jõudis nii kaugele, et määrati Rahvusvahelise töökonverentsi päevakorda. Küsimuse arutamiseks ja otsustamiseks on kogutud laialiselt materjale sellel alal esineva seadusandluse kohta paljudes maades, mis on vahepeal avaldatud „Halli raamatu“ nime all. Ainuke kurbloolus kõige selle juures on aga asjaolu, et hiljuti puhkenud uus Euroopa sõda ähvardab hävitada igasuguse lootuse Rahvusvahelise töökonverentsi toimetulekuks 1940. a.

Tulemusrikas bürooametnike streik New-Yorgis.

Ameerika bürooametnikkude liit (United Office and Professional Workers of America, C. I. O.) teatab oma liikmete tulemusrikkast streigist ühes New-Yorgi United Lawyers' Service'is, ettevõttes, mis omab kohtu reportaashi alal monopoli.

Elkäivatel läbirääkimistel ei tunnustanud firma liitu põhjendusega, et „see ei esindavat kogu ametnikkonda“. Ühe päeva jooksul õnnestus tõmmata liitu ka veel organiseerimata ametnikke, keda oli arvult 25, mille järele kogu firma ametkond tuli streigiga kaasa.

Liit kasutas uut streigi meetodit. Et mitte arvurikastele advokaatidele, kes kasutasid ettevõtte teadeteteenistust, tekitada raskusi, moodustas ta oma liigest kohtureportaashi abiteenistuse, mida kasutasid meeleldi advokaadid, kes streikijatele kaasa tundsid, ja ühe ainsa päeva jooksul, mil kestis streik, sooritas see 100% ülesannetest. See asjaolu mõjutas advokaatide ühingut nõudma oma liigetelt, et nad ei kasutaks streigi ajal firma teeneid, vaid pöörduksid streikijate abiteenistuse poole.

Ühe päevaga oli streik võidetud. Liit sai tunnustatud ametnikkude esinduseks, järgnes keskmiselt 15%-line palgakõrgendus, kuna teised tähtsused esitati advokaatide ühingu maapresidentidele mr. Pecorale otsustamiseks.

Kiitvalt toonitab liit, et ta liikmed, kuigi värskest organiseeritud, käitsid streigi läbiviimisel, nagu eeskujulikud kutseühingud.

Kindlustusametnikele kuulutati kollektiivleping Prantsusmaal siduvaks.

31. juulil 1938. a. toimus uue kollektiivlepingu allakirjutamine, mis tõi kindlustusametnikele terve rea paremusi, nagu palga ühtlustamine, pensioni korraldamine, teatud garantiid töökoha kindlustamise suhtes jne.

25. veebr. 1939 „Journal Officiel'is“ ilmunud korralduse kohaselt on see leping tunnustatud siduvaks kõigile kindlustuskäitistele.

Eraettevõtete Ametnikkude Koja sihid ja tegevus

Kaks viimast aastat on toonud murrangu eraettevõtteis teenivate ametnikkude olukorda. Eraettevõtete Ametnikkude Koja ellukutsumine on kujunenud siin pöördpunktiks, millisel on kaugemale ulatuv tähendus nii eraettevõtete ametnikkude töökaitse arendamisel, kui ka nende üldise olukorra parandamisel ja kutseoskuse tõstmisel.

Võrreldes teistel kutsealadel töötajatega, keda seadusandlus on varustanud mitmesuguste töökaitse- ja sotsiaalseadustega, olid Eesti eraettevõtete ametnikud senini vaeslapse osas. Kuni 1938. a. keskpaigani oli seadustega reguleerimata isegi eraametnike töö- ja puhkeaeg, ületunnitööd, tervishoidlikud tingimused jne. Ei saa ju lugeda 1906. aastal kehtima pandud Kaubandusasutuste, ladude ja kontorite teenijate normaal-puhkeaja seadust enam mingiks töökaitse seaduseks, sest tegelik elu on juba jõudnud ette seaduse eeskirjadest.

Eraettevõtete ametnikud olid ka organiseerimise alal tagasihoidlikumad teistest töövõtjatest, mille tõttu ei kannatanud üksi kutsehuvide kaitsmine, vaid ka hariduse ja kutseoskuse tõstmise töö nende hulgas.

Selline olukord vajab parandamist, mida on püüdnud taotleda Eraettevõtete Ametnikkude Koda.

Käesolev kokkuvõtlik aruanne on määratud selleks, et anda ülevaadet kõigile E. A. Koja valijaile E. A. Koja senisest tegevusest: ta korraldusest, püüdesihtidest ja senisest tööst. See on vajalik selleks, et E. A. Kojal oleks tihed kontakt oma valijatega, kelle aktiivsel kaasabil ta loodab järkjärgult viia ellu oma kavatsusi eraettevõtete ametnikkude majandusliku ja sotsiaalse olukorra parandamiseks.

I.

Eraettevõtete Ametnikkude Koja koosseis ja organid.

Kutsehuvide kaitsmiseks ja kutsealade arendamiseks loodi 1933—1937. a. terve rida kutseomavalitsusi — kodasid. Eraametnike kutsekojana loodi 1937. a. Eraettevõtete Ametnikkude Koda, mille valijaiks on ca. 12.000 kuni 13.000 eraettevõtteis teenivat ametnikku, äriteenijat ja vaimsel alal töötajat. (Eraettevõtete Ametnikkude Koja seadus RT 1936, 54, 458; Eraettevõtete Ametnikkude Koja valimiste juhatuskiri RT 1936, 64, 549 ja Koja ajutine kodukord RT 1937, 11, 93.)

Koja kui avalikõiguslikul alusel teotseva kutseomavalitsuse ülesandeks on koondada eraettevõtteis teenivaid ametnikke ja äriteenijaid, kaitssta nende kutsehuvisid, selgitada nende kutsealade kombe- ja aumõisteid, töötada välja eraametnike töökaitse seadusi, töölepingu seaduse, vanaduse, töövõimetuse ja haiguse vastu kindlustamise seaduse ettepanekuid, abistada tööja praktiseerimisvõimaluste leidmisel, korraldada nõuannet, uurida palgaolusid,

anda välja ajakirju ning arendada Koja valijate kutseoskuse küsimusi, selleks korraldades loenguid, kursusi, koosolekuid ja referaate. Ülaltähendatud ülesannete lahendamise on Eraettevõtete Ametnikkude Koda võtnud oma esimeste aastate tegevuskavva. Samuti on Koja ülesanne nõuda ja leida lahendust nendele ametnike probleemidele, mis kerkivad päevastpäeva jooksvalt esile ja mis vastavad Koja eesmärkidele.

Koja valijateks on isikud, kes kuuluvad Eesti kodakondsusesse, on vähemalt 21 aastat vana ja tegutsenud vähemalt 2 aastat ettevõttes palgalisena, kontori-ametnikuna, äriteenijana jne., ja saades sellest oma peamist ülalpidamist.

Eraettevõtete Ametnikkude Koda alustas tegevust 1937. a. 16. veebruaril I täiskogu kokkutulekuga Tallinnas.

Iga nelja aasta järgi toimub üleriigiliselt Koja valijate poolt Koja täiskogu valimine. Viimase võimkonda kuulub Koja esimehe valimine, ametist vabastamine, revisjonikomisjoni esimehe valimine, tegevuskava, aastaaruande ja eelarve vastuvõtmine, osakondade asutamine, kinnisvarade omandamine ja võõrandamine, valijatele maksu määramine, toimkondade moodustamine, juhatusele juhendite andmine ja muud küsimused, mis kuuluvad täiskogu võimkonda kodukorra järgi.

Koja valijad jagunevad kolme sektsiooni: I sektsiooni valijate hulka kuuluvad isikud, kes võtavad osa pidevalt ettevõtte või asutuse juhtimisest tegutsedes nende omaniku või juhatuse ülesannetes, nagu prokuristid, pearaamatupidajad, direktorid, osakondade juhatajad, ärijuhid, büroojuhid jne.

II sektsiooni valijaiks on kontori- ja bürooametnikud, nagu raamatupidajad, arveametnikud, korrespondendid, kalkulaatorid jne.

III sektsiooni kuuluvad äriteenijad, kes tegelevad kaupade müümisega, ostmisega, levitamise ja mitmesuguse vahendamise alal nagu müüjad, üldvolitusteta esindajad, agendid, laohoidjad, ekspediitorid, praakerid, koorejaama juhatajad, dekoraatorid jne.

Iga sektsioon valib täiskogusse 12 liiget — seega on täiskogu liikmete arv 36.

Täiskogu liikmed valitakse 4 aastaks.

Koja juhatusse kuuluvad täiskogu poolt 2 aastaks valitud koja juhatuse esimees ja iga sektsiooni esimees. Juhatuse ülesandeks on Koja asjaajamise korraldamine ning Koja tegevusse puutuvate ülesannete ja küsimuste lahendamine, kuivõrd need pole arvatud juhatuse esimehe ja täiskogu võimkonda, täiskogu otsuse, täitmine, Koja varade ning summade valitsemise korraldamine. Koja juhatuse esimehe ülesanne on Koja ja ta organite tegevuse ühtlustamine, Koja esindamine ja palgaliste jõudude ametisse määramine.

Koja organid ja koosseis kujunesid valimiste tulemusena järgmiseks:

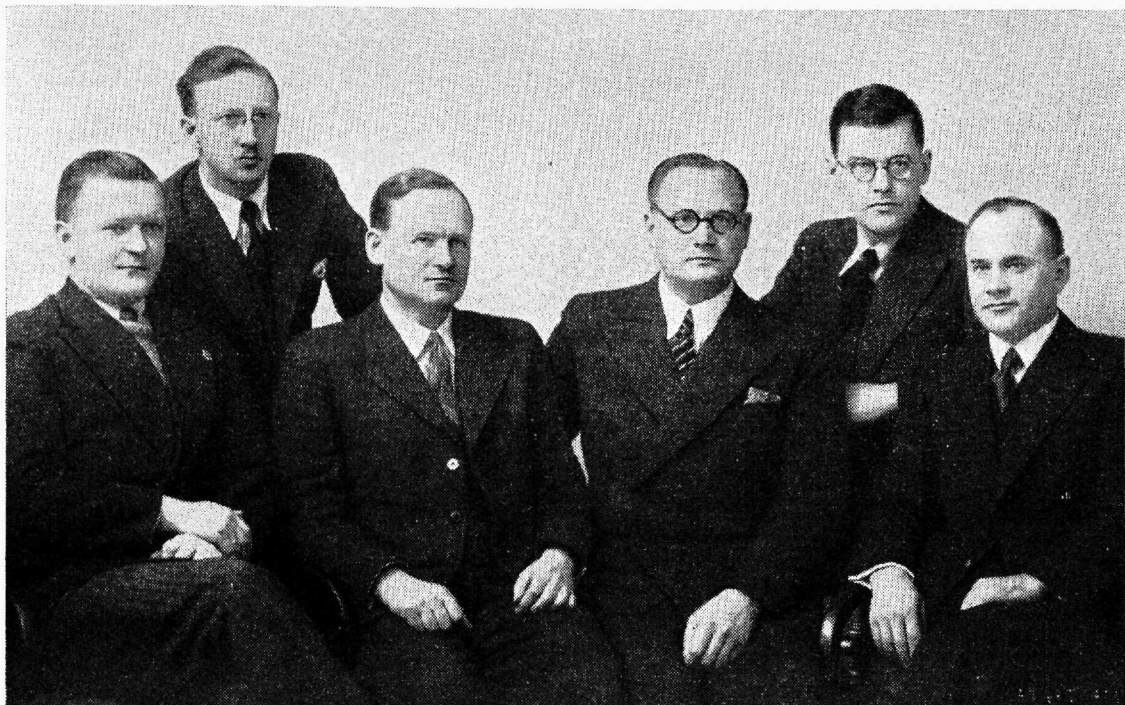
E. A. KOJA TÄISKOGU KOOSSEIS:

I sektsioon:

Vihvelin, August, Viljandi; Klassen, Jakob, Tallinn; Juhanson, Peeter, Tallinn; Parkas, Ludvig, sekts. esimees, Tallinn; Lauristin, Fromhold, Tallinn; Kiviste, Alfred, Tartu; Klassen, Theodor, Tallinn; Jantra, Salme, Tallinn; Oinas, Aleksander, Koja juhatuse esimees, Tallinn; Vollmann, Paul, Tallinn;

II sektsioon:

Einer, Salme, Tartu; Palm, Voldemar, Tartu; Kangur, Toomas, Narva; Melles, Ants, Tallinn; Künkmaa, Aleksander, sekts. esimees, Tallinn; Kerem, Bruno, Tallinn; Mertzlin, Kurt, Tallinn; Grossthal,

Eraettevõtete Ametnikkude Koja juhatus ja juhtivad ametnikud.

Vasakult: Karl Tammer — abiesimees; Villem Tehve — nõunik-sekretär; Aleksander Oinas — esimees; Aleksander Künkmaa — juhatuse liige; Oskar Hendrikson — peasekretar ja Ludvig Parkas — juhatuse liige.

William, Tartu; Otti, Andrus, Tartu; Veiss, Hans, Tallinn; Kroll, James, Tallinn; Vidau, Valter, Tallinn;

III sektsioon:

Tammer, Karl, sekts. esimees, Tallinn; Kasak, Jaan, Tartu; Esmann, Mihkel, Viljandi; Varju, Karl, Tartu; Palandi, Rein, Tallinn; Pärn, Eduard, Narva; Laksberg, Julius, Petseri; Matti, Alfred, Tallinn; Maurer, Paul, Vändra; Tõnnison, Reinhold, Tallinn; Vestung, Martin, Paide; Nagel, August, Tartu;

ERAETTEVÖTETE AMETNIKKUDE KOJA JUHATUS:

Juhatusesimees: Aleksander Oinas — I sektsioonist;
 abiesimees: Karl Tammer — III sektsioonist;
 liikmed: Ludvig Parkas — I sektsioonist ja Aleksander Künkmaa — II sektsionist.

E. A. KOJA ESINDUS RIIGINÕUKOGUS:

Eesti Vabariigi seadusandlikus kogus — Riiginõukogus on esindatud terve rida kutseomavalitsusi. Riiginõukogu moodustamisel polnud tema koosseisus ette nähtud E. A. Koja esindajat, hoolimata sellest, et E. A. Koda kuulub suuremate kutsekodade hulka. E. A. Kojal võimaldus viimasel hetkel siiski saada oma esindus Riiginõukokku. Eraametnike esindajaks Riiginõukogus on E. A. Koja esimees Aleksander Oinas.

REVISJONIKOMISJON:

Esimees: Andrus Otti — II sektsioon. Liikmed: S. Jantra — I sektsioon, H. Veiss — II sektsioon ja M. Esmann — III sektsioon.
Liikmete kandidaadid: J. Klassen, V. Vidau ja J. Kasak.

SEKTSIOONIDE BÜROO.

I sektsiooni büroo:

Esimees: Ludvig Parkas. Liikmed: P. Juhanson ja A. Kiviste.
Liikmete kandidaadid: E. Kindel ja M. Hornbruch.

II sektsiooni büroo:

Esimees: Aleksander Künkmaa. Liikmed: B. Kerem ja A. Melles.
Liikmete kandidaadid: K. Mertzlin ja V. Palm.

III sektsiooni büroo:

Esimees: Karl Tammer. Liikmed: R. Palandi ja M. Vestung.
Liikmete kandidaadid: A. Matti ja Ed. Pärn.

HARIDUSTOOTOIMKOND:

Melles, Ants, esimees; Kerem, Bruno; Mertzlin, Kurt; Palandi, Rein; Vidau, Valter; Kindel, Eduard; Jantra, Salme; Joasoon, Harald; Abel, Felix.

SOTSIAALTOIMKOND:

Juhanson, Peeter, esimees; Kerem, Bruno; Palandi, Rein; Melles, Ants; Kindel, Eduard.

E. A. KOJA ASJAAJAMINE JA AMETNIKUD:

E. A. Koja asjaajamine toimub Koja kantseleis, mille asukoht on Tallinnas, Pärnu mnt. 21—3, tel. 479-06. Kantselei on avatud igal tööpäeval kella 9—16-ni (suvekuudel kella 9—15-ni).

Koja organite otsuseid ja korraldusi täidavad palglised ametnikud, milliseid on ametis praegu neli. Koja organite otsused teostab ja asjaajamist juhib Koja peasekretär. Palgaliste koosseisu kuuluvad:

Peasekretär — Oskar Hendrikson;
nõunik-sekretär — Villem Tehve;
asjaajaja-raamatupidaja — Lunda Valmra;
ametnik — Juta Hiob.

II.

Eraettevõtete Ametnikkude Koja 2 esimese aasta tegevus.

ÄRIDE JA KONTORITE TÖOKORRALDUSE SEADUS.

(RT 38, 42, 400.)

1937. a. sügisel esitati Eraettevõtete Ametnike Koja poolt Majandusministri kaudu Vabariigi Valitsusele Kaubandusliikude käitiste ja kontorite töökorralduse seaduse eelnõu, milles oli ette nähtud pangametnikele 6-tunniline, kontoriametnikele 7-tunniline ja äriteenijaile 8-tunniline tööpäev ja ületunnitööde tasud. Puhkus oli äriteenijaile ja ametnikele ette nähtud riigiteenijatega ühistel alustel, s. o. 1-aastase teenistuse järele 2 nädalat ja 2-aastase teenistuse järele 1 kalendrikuu.

E. A. Koja ettepanek leidis Majandusministeeriumis loodud komisjonis Kaubandus-Tööstuskoja ja Ühistegevuskoja poolt suurt vastuseisu, eriti puhkuse, pankade normaaltööpäeva pikkuse ja ületunnitööde osas. Hiljem esitati seaduseelnõu Sotsiaalministeeriumile. Korduvate nõupidamiste järele Sotsiaalminister lubas seaduseelnõule viimaks anda käigu, kui asjaomased kojad oma seisukohtades lepivad kokku. E. A. Koja juhatus käis korduvalt Sotsiaalministri O. Kase ja Riigihoidja K. Pätsi jutul ning esitati vastavad märgukirjad, milles ametnike ja äriteenijate kohta nõuti töökaitse seaduste kehtimapanekut.

20. aprillil 1938. a. kirjutas Riigihoidja alla dekreedile, millega pandi kehtima Äride ja kontorite töökorralduse (AKT) seadus. Hoolimata sellest, et Eraettevõtete Ametnikkude Koda ja tema valijad pole täielikult rahuldatud üksikutes seaduse eeskirjades, eriti äriteenijate puhkusemäära ja ületunnitööde tasude nõudmise osas, ei vähene seaduse väärtus, sest töökaitse seadus on määratud just käitistele, kus töötingimused on halvemad ning kus ei ole teist abinõu tööolude parandamiseks kui seaduse sundnormidega vahele astumine.

Äriteenijaile pikemaajalise kui 2 nädala puhkuse andmise vastu seisid Kaubandus-Tööstuskoda ja Ühistegevuskoda. AKT seadusele ei oleks antud valitsusasutuste poolt käiku, kui kojad omavahel poleks vaieldavates küsimustes jõudnud kokkuleppele.

AKT seadus kindlustab äriteenijaile linnas 8-tunnise ja maal 9-tunnise ning kontoriametnikele 7-tunnise normaaltööpäeva, kusjuures äriteenijail on tööajaks nädalas 48 tundi ja kontoriametnikel 41 tundi. Üle normaaltööaja sooritatud töö loetakse ületunnitööks ja selle eest tuleb tasuda vähemalt 50% kõrgemalt. Tööpäeva ei tohi pikendada töö kaasaandmisega koju.

Ületunde ei võita alati, vaid ainult õnnetuste, inventuuri, aruannete, remondi, likvideerimise, ümberpaigutamise, väljamüügi ja töö erakorralise kuhjumise puhul. Ületunde ei tohi sooritada üle 260 tunni aastas. Kui tööandja soovib lasta teha rohkem ületunde kui 260 tundi aastas, siis tuleb sellest enne töö algust teatada tööinspektorile, esitades ka põhjused, mis tingivad suuremat ületundide arvu.

Töövõtja töovaheaeg eelmise päeva töö lõpust kuni järgmise päeva töö alguseni peab olema vähemalt 8 tundi. Kui tööpäeva kestvus ületab 8 tundi, peab töövõtja saama vähemalt 1-tunnilise lõunavaheaja, mille kestel ta võib ärist või kontorist takistamatult lahkuda. Kui tööpäeva pikkus ei ületa 8 tundi, siis lõunavaheaja puudumisel peab töövõtjal võimaldata einetada töö ajal.

Igal nädalal peab äriteenijaile ja ametnikele võimaldata vähemalt 24 tundi järjest kestev puhkeaeg, kusjuures selleks oleks võimaluse korral pühapäev. Puhkuse osas kindlustab AKT seadus puhkuse saamise igal aastal ajavahe-
mikul 1. jaanuarist kuni 1. oktoobrini äri- ja kontoriteenijaile peale 1 aastast katkestamata teenistust 2 nädalat ning kontori-
teenijaile peale 3-aastast teenistust vähemalt kolm nädalat ja peale 5-aastast teenistust vähemalt neli nädalat. Puhkeajal saab töövõtja teenistustasu edasi. Kui töövõtja hiljemalt 1. septembrini pole saanud õigustatud palgalist puhkust, on tööandja kohustatud 1. oktoobrile järgneval palgamaksu päeval tasuma palgalisana teenijale saamata jäänud puhkeajale vastava palga. Näit., kui kellelgi on jäänud saamata 3-nädalane puhkus, siis 1. oktoobrile järgneval palgamaksupäeval on tööandja kohustatud maksma teenitud kuupalga + 3 näd. töötasu saamata jäänud puhkuse eest. Puhkusele laskmisest tuleb teatada kaks

nädalat ette. Töövõtja ja tööandja kokkuleppel võib saada puhkeaga ka väljaspool ajavahemikku 1. jaan.—1. okt., ning äri- või kontoriomaniku või valdaja vahetus ei mõjusta töövõtja õigust puhkusele.

AKT seadus näeb ette ka tööolude parandamise naisteeni- jaile, keda on keelatud pidada raseduse ajal tööl, mis võivad nende tervisele säärases seisundis kahjulikud olla. Naisäriteenijad ja -ametnikud saavad arstistunnistuse esitamisel terve palga edasi ühes töölt vabastamisega 2 nädalat enne ja 4 nädalat pärast sünnitamist. Äris peab leiduma tarvilikul määral istmeid, mida töövõtjad on õigustatud kasutama jõudeajal.

Eri kokkulepped tööandja ja töövõtja vahel AKT seaduse eeskirjade mitteametlikult on tühised. AKT seaduse eeskirjade mittetäitjaid tööandjaid võetakse vastutusele Kriminaalseadustiku §§ 350 ja 351¹ alusel. Järelevalve selle seaduse täitmise üle kuulub tööinspeksiooni ametnikkonnale, kelle poole tarbekorral ametnikkudel tuleb pöörduda otseselt või Koja kaudu.

ÄRIDE JA KONTORITE TÖÖTERVISHOIU MÄÄRUS

(RT 38, 106, 929.)

Äride ja kontorite töötervishoiu määrus on algatatuna Eraettevõtete Ametnikkude Koja poolt esimeseks seadusandlikuks korralduseks ametnikkude ja äriteenijate töötervishoidlike tingimuste parandamisel ja hakkas kehtima 1. aprillist s. a. Selle määrusega on tahetud soodustada ja parandada nende ametnike tööolusid, kes olid senini sunnitud töötama kitsastes, külmades, kõrvalruumideta ja ventilatsioonita tööruumides, millised kahjustavalt mõjuvad tervisele, tekitades mitmesuguseid kutsehaigusi.

Määruse järgi peab tööruumide kõrgus olema kontorites ja ärides vähemalt 2,27 meetrit ja iga töötaja kohta vähemalt 4 m² vaba põrandapinda. Tööruumid peavad olema küllaldaselt määralt varustatud uste ja treppidega, ning letid ei tohi asetseada riulitele ja kappidele lähemal kui 0,90 m. Samuti peab alalise töökohaga kassa olema piiratud seinaga tuuletõmbuse vältimiseks. Tööruumide põrandad peavad olema tasased, tihedad, pragudeta ja liiklemiseks ohutud. Tsemendist, parkettkividest või mõnest muust soojust mittejuhtivast materjalist põrandad peavad töötajate alalistel töökohtadel olema kaetud külma vastu.

Ärides ja kontorites peab olema võimaldatud käte ja näo pesemine, rõivastumine, einetamine ja käimla kasutamine. Neile, kel tegemist söö- või mürkainetega ja määrdiva tööga, peab olema pesemine, einetamine ja rõivastumine võimaldatud puhta õhuga ruumis ja pesemine sooja veega. Käimlad peavad olema võimalikult tööruumide läheduses. Kus on veevõrk ja roiskvee kanalisatsioon, peavad käimlad olema varustatud vesiklosettidega.

Kui tööruumide õhustamisest värske õhuga ei piisa, peab ruumide õhku puhastatama mehaanilise ventilatsiooniga. Ruumide õhustamiseks kasutatavad avad peavad olema säärase ehitusega ja asetusega, et ruumide õhustamine ei tekita ruumis tõmbetuult ja väljast ruumi valgub õhk ei lange avasid läbides otse ruumis töötajale.

Tööruumide soojus ei tohi olla kontorites vähem kui +18° C ja ärides mitte vähem kui +15° C. Kui tööajal tuleb töötada töö iseloomu tõttu mittekõetavas ruumis, või ruumis, kus temperatuur kauba iseloomust tingituna peab olema madal, peab töötajale ajuti võimaldatama ennast soojendada soojas ruumis.

Töö-, lao- ja kõrvalruumid, samuti esikud, trepid jne. peavad olema küllaldaselt valgustatud ja tarviduse korral peab igal töötajal olema erilamp. Valguse tugevus peab kontoris olema 75 luxi ja ärides 40 luxi. Töö- ja kõrvalruumid tulevad hoida alati puhtad ja korras. Tervistkahjustavate ainete sisse- ja lahtipakkimine, kaalumine ja segamine võivad toimuda ainult sellekohaselt sisseseatud eriruumis, mis on varustatud tolmu ja gaaside kõrvaldamise seadeldisega.

Tööinspektoritel on kohustus valvata selle määruse täitmise järele ja teostada vajalikku kontrolli.

ÄRIDES JA KONTORITES PEETAVA ÜLETUNDIDE JA ÜLETUNNI TASUDE ARVE VORMI KEHTIMAPANEMISE MÄÄRUS

(RT 38, 95, 820).

ÄKT seaduse eeskirjade kohaselt on tööandja kohustatud äris või kontoris tehtud ületundide ja makstud ületunnitöö tasude kohta pidama kirjalikku arvestust. Kuna ÄKT seaduses ei olnud selleks ette nähtud eri vormi, siis ei täidetud tööandjate poolt seda eeskirja ning tehtud ületunde ei registreeritud. Ses suhtes saabus E. A. Kojale korduvalt kaebusi. E. A. Koja juhatus otsustas välja töötada vastava määruse kava, ja astuda Sotsiaalministeeriumis samme selle kehtimapanemiseks.

Peale iga päev teostatava põranda pühkimise või pesemise tuleb vähemalt kord iga kolme kuu tagant ruume põhjalikult puhastada, kõrvaldades tolmu seintelt, lagedelt, akendelt, küttekehadel jne.

Tööruumes ja kõrvalruumes peab olema tarvilik arv süljekausse ja jäänuste kogumise nõusid.

Töödel, mis seoses sööv- ja mürkainetega kokkupuutumisega või rõivaste alalise või perioodilise märgumisega või vedelainetega läbiümbumisega, peab töötajad tööajaks varustatama vastavate kaitserõivastega, põlledega, jalatsitega ja kinnastega.

12. novembril 1938. a. pandi Sotsiaalministri määrusega kehtima vastav vorm, mille järgi kõik ärid ja kontorid on kohustatud töövõtjate kohta pidama ületundide ja ületunnitasude täpset arvet. Vorm on koostatud nii, et sellele võib mahutada päevade ja kuude jooksul sooritatud ületunnid terve aasta ulatuses. Trükitud vormulaare on müügil Tallinnas, raamatukaupluis.

ERAAMETNIKE HAIGUSE VASTU KINDLUSTAMINE.

Eraettevõtteis teenivate ametnikkude ja äriteenijate haiguse vastu kindlustamise küsimus tunnistati E. A. Koja esimestel täiskogu koosolekutel kiireks ja hädavajalikuks. Vastavalt nendele seisukohtadele alustati seaduseelnõu väljatöötamist. Hiljem selgus, et Sotsiaalministeeriumis on väljatöötamisel üldine haiguse vastu kindlustamise seadus, mis hõlmab kõiki palgalisi, nii töölisi kui ka vaimsel alal töötajaid, moodustades territoriaal-haigekassad. Ühtlasi selgus, et Sotsiaalministeerium suhtub erihaigekassade loomisse eitavalt, põhjendusega, et üksikud väikesed erihaigekassad on majanduslikult nõrgad ning ei suuda pakkuda oma liikmeile vajalikul määral materjaalset tuge ega võimalda head tervise ravi moodsate vahenditega ja raviasutistega, milliseid on võimeline soetama ainult suur ja materjaalselt tugev üldine ühine haigekassa. Samuti ei ole soovitatav ainult teatud liiki töövõtjate eraldumine eri haigekassadesse, kuna selle all kannatab sundusliku haigusekindlustuse ühtlane ja otstarbekohane korraldamine, millele tahetakse edaspidi ehitada üldist vanaduse- ja invaliidsuse vastu kindlustamise organisatsiooni.

Et E. A. Koja valijad erihaigekassa mittevõimaldamise tõttu hoopis haiguskindlustuseta ei jääks, otsustasid E. A. Koja täiskogu ja juhatus pooldada eraametnike üldhaigekassa alla viimist, esitades valitsusasutistele oma ettepanekud ja seisukohad selle kohta. Muu hulgas nõudis E. A. Koda haigekassade juhtivatesse organitesse eraametnike esindust. Samuti leiti, et eraametnikud kuupalgaga üle Kr. 250.— kuus, võivad kuuluda haigekassa alla vabatahtlikult ja maksavad oma maksud haigekassale Kr. 200.— kuupalga alusel. Kui aga kõrgemapalgaline ametnik ei kuulu vabatahtlikult haigekassa alla, siis peab tööandja temale tasuma haigestumise puhul täie palga kolme kuu kestel ja kandma kõik statsionaarse ravi kulud. Haigekassa maksust tasub 4% tööandja ja 2% töövõtja.

E. A. Koja juhatus on korduvalt ses küsimuses pöördunud Peaministri poole ja rõhutanud haiguskindlustuse seaduse kehtimapanemise vajadust.

VANADUSE JA INVALIIDSUSE VASTU KINDLUSTAMINE.

Vanaduse ja invaliidsuse vastu kindlustamise suhtes oli E. A. Kojal kavatsus välja töötada eraametnike pensionikassa seaduse eelnõu, kuid ka selle seaduse eelnõu väljatöötamisel selgus, et eripensionikassa asutamine ei saa tulla küsimuse alla ja eraametnikel tuleb ühes teiste töövõtjatega kuuluda üldise vanuse ja invaliidsuse vastu kindlustamise seaduse alla.

Tähendatud küsimuse lahendamine on tunnustatud E. A. Koja juhatuselt kiireks ja hädavajalikuks ja Sotsiaalministrile on korduvalt kinnitatud, et seadust tuleks võimalikult kiiresti ellu viia. Kord nõudis, vastavalt täiskogu poolt vastuvõetud seisukohale, et vanemate pensionäride pension oleks seaduses tõstetud elatismiinumini.

VAIMSEL ALAL TOOTAJATE TÖÖLEPINGU SEADUS.

Töölepingu suhtes püsivad eraametnikud võrreldes tööstus- ja põllutöolis- tega vaeslapse osas. Töösuhete õiglane seaduslik korraldamine on hädavajalik. Oma õiguste jaluleseadmisel töölepingu rikkumise puhul on ametnik see, kes kaotab, kuna puudub ajakohane töölepingu seadus. Eesti on oma naaberriikide peres ainuke, kelle ametnike tööõiguse vahekorrad normeeritakse 74 aastat tagasi antud Balti Eraseadusega.

Omal ajal töötajate töölepingu seadus algatati mõningate parandustega uuesti Eraettevõtete Ametnikkude Koja poolt ja nõuti selle kehtimapanemist. Seaduse eelnõu sisaldab endas kirjaliku töölepingu sõlmimise kohustuse kas proovi ajale teatud töö teostamiseks, määratud ajale ja määramata ajale. Seaduse-eelnõu määrab ära lepingu poolte õigused ja kohused ning reguleerib õiglaselt töölepingu lõpetamist (vallandamine, etteütlamine jne.).

ERAKÄITISTE TEHNILISE PERSONAALI PUHKEAJA SEADUS.

AKT seaduse kehtimapanemisega selgus, et seadus jätab reguleerimata ühe osa Koja valijate — tööjuhatajate ja tehnilise personaali kuuluvate isikute puhkeaja. Kuna meistrite ja tööjuhatajate puhkeage on seadusega üldse korraldamata, siis selle lünga kõrvaldamiseks pöörduti tööjuhatajate ja meistrite poolt korduvalt E. A. Koja poole.

Neid nõudmisi arvesse võttes Koda töötas välja Erakäitiste tehnilise personaali puhkeaja seaduse eelnõu ja esitas selle 1939. a. kevadel Majandusministri kaudu Vabariigi Valitsusele.

Eelnõu järgi kuuluvad selle seaduse alla erakäitiste insenerid, meistrid, tööjuhatajad, tehnikud jne. Iga töövõtja, kes on töötanud ühes ja samas käitises vähemalt 1 aasta, on õigustatud saama kaks nädalat puhkust, peale 3-aastast teenistust vähemalt kolm nädalat ja peale 5-aastast teenistust vähemalt neli nädalat. Need, kes töödel puutuvad kokku lõhkeainete ning mürgiste gaasidega on õigustatud saama 2 nädala võrra pikema puhkeaja. Tööandja on kohustatud andma puhkust ajavahemikul 1. maist kuni 1. oktoobrini ning kokkuleppel võib puhkust saada ka kahes osas. Puhkuse ajal saab töövõtja teenistustasude asi.

Kui tööandja töövõtjale, kes pidevalt töötanud terve aasta, ei ole andnud käesolevas seaduses ettenähtud puhkeajaga, on ta kohustatud 1. oktoobrile või kokkulepitud puhkeaja lõpupäevale järgneval palgamaksu päeval maksma töövõtjale tasu, mis võrdub saamatajäänud puhkeaja vastavale palgale. Puhkusele minemisest teatab tööandja töövõtjale 2 nädalat ette.

Selle seaduse eelnõu esitamise soovib E. A. Koda tehnilisele personaalile kindlustada palgalise puhkuse.

ÄRIDE LAHTIOLEKUAJA SEADUS.

Eraettevõtete Ametnikkude Koda on äride lahtiolekuajast huvitatud sedavõrd, kui see soodustab ÄKT seaduse eeskirjade korrektsemat elluviimist normaaltööpäeva pikkuse, ületunnitööde, puhkuse jne. osas.

Kui E. A. Koda esitas Vabariigi Valitsusele ÄKT seaduse eelnõu, siis sisaldas see ka endas äride lahtiolekuaja peatüki. See peatükk jäeti aga seadusest välja. Peale ÄKT seaduse kehtimahakkamist esitas E. A. Koda Vabariigi Valitsusele eraldi Äride lahtiolekuaja seaduse eelnõu, mille põhiliseks nõudmiseks olid 8-tunniline äride lahtiolekuage linnas ja 9-tunniline maal. Eelnõus oli ette nähtud täielik pühapäevarahu kõikidele kauplustele linnas kui maal.

Seaduse eelnõu tuli käesoleva aasta alul arutusele Majandusministeeriumi juurde loodud komisjonis, millest võtsid osa E. A. Koda ja tööandjate kojad. Komisjoni enamus tegi E. A. Koda esialgses ettepanekus muudatusi pühapäevarahu osas toitainete kaupluste suhtes, millised peavad pühapäeviti lahti olema 2 tunni ulatuses. Kolmanda astme linnades ja maal on äride lahtiolekuajaks eelnõus ette nähtud suvel 10 ja talvel 9 tundi.

Üheks suureks väärtuseks tuleb eelnõus lugeda pühapäevarahu kehtimapanekut maaärides. Loodetavasti läheb seaduse eelnõu algaval istangjärgul Riigivolikogusse ja Riiginõukogusse lõplikuks otsustamiseks.

ERAAMETNIKE KORTERIKÜSIMUS:

Elukalliduse tõusuga koos on korteriküsimus muutunud eraametnikele oluliseks probleemiks, eriti Tallinnas, kus korteriüür moodustab palgaliste elatuskuludest võrdlemisi suure osa. Kortariküsimuse lahendamisel lasub riigil suur osatähtsus, eriti ühiselumajade, väikeelamute, väikekortrite ehitustegevuse soodustamises. Ehitustegevust tuleks soodustada laenu ja garantiide andmisega, riiklikkude toetustega, kapitalireservide koondamisega, tarvilikkude krediidiasutiste ja organite loomisega.

Korteri-probleemi otstarbekaks lahendamiseks on E. A. Koda korraldanud terve rea nõupidamisi ja koosolekuid ning E. A. Koda sotsiaaltoimkond on teinud ülesandeks vastavatele spetsialistidele välja töötada mitmesuguseid kavu. Selles küsimuses on sidet peetud Tehnikaülikooli ehitusosakonna õppejõududega. Koos teiste kodade esindajatega esitas E. A. Koda Peami-

nistrile märgukirja korteriküsimuse lahendamise kiirendamiseks ning ühtlasi ka Rahvuslikule Ehituskomiteele „elukorterite sektsiooni“ kodukorra kava.

Majandusministeeriumis on praegu väljatöötamisel vastav seaduse eelnõu. E. A. Koda on omalt poolt asunud välja töötama projekte, mis käsivad elukorterite ehitustegevuse elustamist ja soodustamist majanduslikult, juriidiliselt ja tehniliselt. Koja poolt läbiviidava üldise ankeedi kaudu soovitakse saada andmeid „Oma Kodu“ probleemi soodsaks lahendamiseks.

ERAAMETNIKE ORGANISEERIMINE KUTSEÜHINGUISSE.

Eraametnike laiade hulkadega sidepidamine on võimalik E. A. Kojal vaid kutseühingute kaudu. Kutseühing on eraametnikele majanduslike ja kutsehuvide kaitse organisatsioon: ühingu ülesanne on anda liikmeile tuge töötaolu, töökonfliktide, haiguse, töövõimetuse jne. puhkudel. Kutseühing tegeleb kohalikkude ametnikkude kutsehariduslike küsimustega, koostab palgastatistikat, saadab oma seisukohti eraametnike keskorganisatsioonidele jne. Kutseühing ei asenda koda ega vastupidi, sest kojad on avalikõiguslikud, oma iseloomult seaduseelnõusid välja töötavad, nõuandvad, uurivad, kutseühingust kõrgemalolevate probleemide kohta seisukohta võtavad kutseomavalitsused. Kahtlemata osa funktsioone langeb nende tegevusalalt ühte, kuid põhiliselt eraldab neid veel see asjaolu, et kojad on varustatud seaduste alusel teatud võimuvahenditega (näit. maksustada oma valijaid, nõuda andmeid jne.).

Koos E. A. Kojaga suudavad võimsad Eesti eraametnike kutseühingud oma liikmete kutsehuve ja õigusi kaitsta ainult siis, kui nad on hästi organiseeritud ja majanduslikult tugeval alusel. Seda on näidanud välismaa eeskujud. Meie naaberriiges kõikjal eraametnikud töötavad paremates tööpalgatingimuses tänu just nende organiseerimisele.

E. A. Koda on asunud seisukohale, et oma valijate kutsehuvide kaitseks on hädavajalik eraametnike organiseerimine kohalikesse kutseühinguisse. E. A. Koda on otsustanud abistada kutseühinguid organiseerimistöö ja aidata luua uusi kutseühinguid seal, kus need seni on puudunud. E. A. Kojaga tegevuse algusest saadik on loodud tihedad sidemed Äriteenijate Kutseorganisatsioonide Liiduga (Ä. K. L.) kuhu kuulub praegu 9 äriteenijate ja ametnikkude kutseorganisatsiooni ühes oma liikmeskondadega.

Äriteenijate Kutseorganisatsioonide Liit (Ä. K. L.) muudab tõenäoliselt lähemal ajal oma laadi, sest ametnikkude ühingud on avaldanud soovi Ä. K. L.-iga liituda. Sel puhul saab ta nimeks Äri- ja Kontoriametnikkude Kutseühingute Liit ja registreeritakse sellisena ka Siseministeeriumis.

Töötades tihedais sidemais Eraettevõtete Ametnikkude Kojaga on Ä. K. L. asunud Kojaga koos välja töötatud eraametnike organiseerimiskava läbiviimisele. Selle kava kohaselt luuakse üleriigiliselt tihedalt eraametnike kutseühingute võrk.

Eraettevõtete Ametnikkude Koda on korraldanud kutseühingute kaudu rea kõnekoosolekuid, kus eraametnike organiseerimisprobleeme on käsitletud esimees A. Oinas, nõunik-sekretär Villem Tehve ja peasekretär O. Hendrikson.

Ä. K. L. esimeheks on praegu E. A. Kojaga abiesimees K. Tammer, sekretär Kojaga täiskogu III sektsiooni liige R. Palandi. Liidu instruktoriks-organisatsiooniks on Villem Tehve.

E. A. KOJA TÖÖVAHENDUS.

Eraettevõtete Ametnikkude Koda on võtnud oma tegevuskavva valijate tegevusalaste huvide kaitse osas, korraldada vaimsel alal töötajate, eraametnike töökoha vahendust.

Selleks loodi E. A. Koja juurde Töövahenduse büroo, mis alustas oma tegevust 1937. a. novembri kuus.

Kohasoovijad registreeritakse üleriigiliselt. Igal kohasoovijal tuleb täita vastava valdusleht (saada Kojast), millega töövõtja enda kohta annab andmeid hariduse, kutselise ettevalmistuse, keelteoskuse, erivõimete, senise teenistuskäigu, sünniaja, kodakondsuse, perekonnaseisu jne. kohta.

Tööpakkujale esitatakse Koja Töövahenduse poole pöördumisel töösoovijate poolt täidetud avalduslehed, mille hulgest on võimalus vastavat tööjõudu välja valida ning temaga ühendusse astuda.

Kohavahendus E. A. Koja Töövahenduse büroo kaudu toimub tasuta.

Koja Töövahenduse büroo tegevusaja vältel on ennast registreerinud üle riigi 241 isikut, neist naised 101 ehk 41,9%, mehi 140 ehk 58,1%. Nõudmisi on olnud 81, moodustades pakkumiste koguarvust 33,6%.

Suurema osa nõudmisist moodustab nõudmine vilunud müüjate järgi — 42% koguarvust, sellele järgnevad kontori- ning arveametnikud — 18,6%, esindajad- välisametnikud 12,2%, raamatupidajad 7,4%, masinakirjutajad 6,2%, osakonnajuhatajad 4,9%, korrespondendid 3,7%, stenotipistid 2,5% ning tollideklarandid 2,5%.

HARIDUSTÖÖ.

Kahe esimese tegevusaasta vältel on haridustöö eraametnike seas üleriigiliselt muutunud niivõrd laiaulatuslikuks, et E. A. Koda on annud haridustöö korraldamise provintsis kohalikkude kutseühingute kätte, sealjuures võttes suurema osa kursuste kuludest oma kanda.

Haridustöö allub E. A. Koja haridustöö toimkonnale. Koda korraldab sadadele E. A. Koja valijatele tasuta või väikese tasu eest kursusi, loenguid, referaate, vaidlus- ja organiseerimiskoosolekuid. Kursuste ja loengute aineks on mitmesugused majandus-, kutse- ja sotsiaalküsimused, raamatupidamise, kaubandusmatemaatika, eesti keel, majanduslik saksa ja inglise keel, vene keel, soome keel, maksundusõigus, veksl- ja tšekiseadused, dekoreerimine, müügitehnika jne. Tarviduse korral varustab E. A. Koda ka provintsi lektoritega ja õppevahenditega. Mitmesuguste pikemaajaliste kursuste puhul antakse E. A. Koja poolt välja diplomid neile, kes on sooritanud eksamid eksamikomisjoni ees, mille koosseisus on ka Haridusministeeriumi ja E. A. Koja esindajad.

1937/38. a. korraldas E. A. Koda raamatupidamise kursused Tallinnas, Narvas ja Petseris kokku 166 osavõtjaga, kusjuures kursustest osavõtjaid oli: Tallinnas 50, Narvas 76 ja Petseris 40. Kursused lõpetas 67 isikut; neist 21 Tallinnas, 24 Narvas ja 22 Petseris. Tallinnas oli kursuste lektoriks krediit- ja kindlustusasutiste peainspektor hr. A. Kukk, Narvas hr. H. Feofanov ja prl. A. Tamming Petseris hr. A. Inn.

Peale raamatupidamise kursuse korraldati E. A. Koja poolt veel Tallinnas majandusliku inglise ja majandusliku saksa keele kursused. Kumbagist kursusest võttis osa 30 Koja valijat. Majandusliku inglise keele kursuse lektoriks oli hr. Ronald Seth ja majandusliku saksa keele kursuse lektoriks pr. E. Viimann. Petseris korraldati eesti keele kursus. Peale nimetatud kursuste korraldas Koda oma valijatele loengute sarja maksundusküsimuste kohta.

Loengute sari koosnes 2 osast: I-ne osa tempelmaks, mida luges abi-maksuinsp. hr. P. Järve ja II-ne osa põhi- ja lisaärimaks, mida luges insp. hr. E. Anderson. Loengud peeti Tallinnas ja Tartus.

1938/39. a. korraldas E. A. Koda oma valijaile raamatupidamise kursused Tallinnas, Tartus, Narvas ja Viljandis. Tallinnas töötas raamatupidamise kursusi kahes grupis, kuna kursusest osavõtjate arv ulatus üle 100. Kursuse lõpetasid Tallinnas 60, Tartus 33 ja Viljandis 10 isikut. Kursuste kestvus oli kuus kuud. Kursuste lektoriks oli: Tallinnas esimese rühma ja kursuste üldlektoriks krediit- ja kindlustusametnike peainspektori abi hr. A. Kukk, teise rühma lektoriks hr. Ed. Hein, Narvas prl. A. Tamme, Tartus hr. A. Kaljot ja hr. A. Lieberg Viljandis. Peale raamatupidamise kursuse korraldati Tallinnas veel majandusliku inglise keele ja majandusliku saksa keele kursused ning Tartus vene ja saksa keele kursused. Nagu eelmiselgi aastal korraldati ka sel aastal loengute sari maksundusküsimuste kohta. Eestikeele grammatikat käsitleti 10-tunnilises lühikursuses. Lektoriks oli mag. O. Peters. Peale nimetatud kursuste ja loengute korraldas Koda neljapäeviti oma ruumes referaatõhtuid, kus arutati kontori- ja äriteenijaisse puutuvaid küsimusi. Referentideks olid Koja ametnikud ja väljaspoolt kõnelema kutsutud eriteadlased.

OMA AJAKIRI: ERAETTEVÖTETE AMETNIKKUDE KOJA TEATAJA.

Seni ajani on eraametnikud võrdlemisi vähe kasutanud trükisõna oma kutsehuvide kaitseks, milline on tänapäeval mõjuv vahend kutseteadlikkuse tõstmiseks. E. A. Kojal oli raske pidada sidet oma valijatega igapäevase ajakirjanduse kaudu ning selletõttu osutus tarvilikuks välja anda oma ajakirja, mis on ühtlasi ka Kojaga kaasatöötavate kutseühingute häälekandjaks.

E. A. Koja Teataja tahab pühendada eelkõige oma tähelepanu eraettevõtete töötavate ametnike ja äriteenijate olukorra selgitamisele ja parandamisele, anda ülevaateid Koja tegevusest, tihendada sidemeid oma valijatega ja tuua esile nende soove.

Oma ajakiri ilmub nüüd juba teist aastat ja on võitnud eraametnike poolehoidu. Koja Teatajat tellitakse kollektiivselt töökohtade viisi ja tellijate arv näitab tõusu iga numbril ilmumisel. Eraametnikud peavad koonduma oma häälekandja ümber.

Ajakiri ilmub 6 korda aastas ja aastatellimine maksab vaid 75 senti. Tellimisi võtavad vastu kõik postiasutised üle riigi ilma mingisuguse juurde-maksuta. Ajakirja saab tellida posti jooksva arve nr. 700 ja kõikide kutseühingute juhatuste kaudu.

JURIIDILINE NÕUANNE.

E. A. Koda annab oma valijaile tasuta õigusteadlikku nõuannet töö- ja teenistuslepingulistesse vahekordadesse puutuvais küsimusis järgmiste vandeadvokaatide kaudu: **Narvas** — E. Grau, Peetri pl. 7-a; **Võrus** — P. Tirro, Vabaduse 17; **Valgas** — J. Kokk, Keskk. 15; **Pärnus** — A. Tõnisson, Kalevi 17; **Petseris** — A. Varul, Eesti Panga maja; **Viljandis** — J. Sutt, Tartu 14; **Rakveres** — N. Kruuse, Tööstuse 10;

Senini andis Tartus juriidilist nõu Koja valijaile vann. adv. J. Mardi.

Tallinnas antakse juriidilist nõu Koja büroos, Pärnu mnt. 21—3, igal äripäeval adv. O. Hendriksoni poolt.

ERAETTEVÖTETE AMETNIKKUDE KOJA JUHATUSE POOLT ESITATUD JA TÄISKOGU POOLT KINNITATUD TEGEVUSKAVA.

Alustades oma esimest tegevusaastat seisab Eraettevõtete Ametnikkude Koda nende laialiste ülesannete ees, mis ette nähtud Koja seaduse § 1 (RT 54 — 1936. a.), samuti mis kerkivad esile jooksvalt ja nõuavad lahendust vastavalt Koja eesmärkidele.

1. Seadusega on Kojale pandud Koja valijate kutsealaste huvide kaitse. Selleks:
  - a. kogutakse andmeid Koja valijate kutsealaliste olukordade ja vajaduste selgitamiseks;
  - b. tegutsetakse Koja valijaskonna huvide kaitsjana era- ja ametasutustes;
  - c. töötatakse välja puhkeaja ja tööaja kaitse alal vastavad ettepanekud;
  - d. töötatakse välja ametnikke ja äriteenijaid hõlmava töölepingute seaduse vastavaid ettepanekuid;
  - e. töötatakse välja haiguskindlustuse ala korraldamiseks ettepanekuid;
  - f. töötatakse välja ettepanekud üldise vanuse ja invaliidsuse vastu kindlustamise seaduse juurde ja astutakse samme selle maksmapanemiseks Koja valijate kohta;
  - g. töötatakse välja ettepanekuid Koja valijaskonna järelkasvu — õpilaste — olukorra kaitsmiseks ja normeerimiseks.
2. Tegevusalasse puutuvad kombed ja aumõisted.
  - a. kogutakse ja fikseeritakse ametnikkude tegevusalasse puutuvaid kombeõiguslisi ja kutse-etiika norme;
3. Arvamused seaduseelnõude kohta.
  - a. teatatakse riigi-, omavalitsus- ja teistele asutustele oma soove ja ettepanekuid;
  - b. avaldatakse jooksvalt arvamusi Koja valijatesse puutuvate seaduste ja määruse eelnõude kohta.
4. Esindus.
  - a. Koja esindajate kaudu võetakse osa asutiste ja ettevõtete tegevusest, millede koosseisus on ette nähtud vastav esindus;
  - b. taotletakse Koja esindajate kutsumist sotsiaalseadusandlike kommisjonide tegevusest osavõtmiseks.
5. Nõuanne.
  - a. Korraldatakse juriidilist nõuannet Koja valijaile suuliselt ja kirjalikult, võimalikult üleriigilises ulatuses.
6. Töö ja praktiseerimisvõimaluste leidmine.
  - a. Koos töötades kutseühingutega ja teiste kutsekodadega asutatakse vahetalitus Koja liikmetele töövõimaluste leidmiseks;
  - b. praktikantide ja õpilaste töövõimaluste leidmise vahetalitus.
7. Haridustöö.
  - a. korraldatakse kutsealalisi loenguid ja kursusi otseselt ja vastavate organisatsioonide kaudu üleriigilises ulatuses;
  - b. ametnikkude kutsehariduse edendamiseks töötatakse välja vastavaid ettepanekuid.
8. Kontakt valijatega.
  - a. Peetakse tihedat sidet Koja valijaskonnaga kõikide Koja käsutuses olevate võimalikkude vahenditega.
9. Arendatakse igasugust muud tegevust, mis vajalik Koja eesmärkide saavutamiseks.

Eraettevõtete Ametnikkude Koja eelarve täitmise aruanne
26. veebruarist kuni 31. detsembr. 1937. a.

K u l u d		Kasutatud 1937. a. jooksul	
§ 1.	Palgad	4.572	43
§ 2.	Pensionikapitalimaks	244	95
§ 3.	Kantseleikulud	1.608	83
§ 4.	Sõidu- ja päevarahad	747	25
§ 5.	Majapidamise kulud	1.632	50
§ 6.	Vallasvara	1.989	14
§ 7.	Liikmete tegevusalaste huvide kaitse.		
	a. uurimistööd ja seaduseelnõud	840	—
	b. nõuanne	58	80
	c. kursused ja loengud	590	82
	d. vahetalitused	114	80
§ 8.	Organiseerimisfond	1.000	—
§ 9.	Esindamiskulud	220	69
§ 10.	Ettenägematud kulud	72	14
§ 11.	Tegevusfond	3.705	18
§ 12.	Majandusministeeriumi avansi tagasimaks	1.500	—
	Tegevusfondi kantud (Peak. ots.)	8.280	68
		27.178	21

T u l u d		Laekunud	
§ 1.	Liikmemaksud	20.888	03
§ 2.	Üürid	201	—
§ 3.	Mitmesugused tulud	384	—
§ 4.	Avanss Majandusministeeriumilt	5.705	18
		27.178	21

Eraametnikud!

Ärge unustage ankeetlehte täidetult tagasisaatmast. Eraametnike kutseajakiri E. A. Koja Teataja olgu iga eraametniku laual.

Eraettevõtete Ametnikkude Koja 1939. a. tulude-kulude eelarve.

Tulud.

§ 1.	1939. a. kojamaks	Kr. 23.000.—
§ 2.	Üürid	„ 780.—
§ 3.	Mitmesugused tulud	„ 820.—
§ 4.	Haridustöö	„ 500.—
§ 5.	Koja Teataja	„ 700.—
		<u>Kr. 25.800.—</u>

Kulud.

§ 1.	Teenistuse tasu.	
	a. määraliste tasu	Kr. 9.100.—
	b. ajutised töäjõud ja mitmesugused tasud	„ 300.—
§ 2.	Pensionikapitalimaks	„ 500.—
§ 3.	Haiguskindlustus	„ 300.—
§ 4.	Sõidu- ja päevarahad	„ 1.350.—
§ 5.	Esindus	„ 300.—
§ 6.	Majanduskulud	„ 2.850.—
§ 7.	Kantseleikulud	„ 1.900.—
§ 8.	Vallasvara	„ 350.—
§ 9.	Valijate tegevusalaste huvide kaitse ja haridustöö.	
	a. seaduseelnõud, kodifitseerimised ja uurimistööd	Kr. 500
	b. nõuanne	„ 500
	c. haridustöö	„ 3.500
	d. töövahendus	„ 200
	e. kultuursed toetused ja auhinnatööd	„ 300
		„ 5.000.—
§ 10.	Koja Teataja	„ 1.700.—
§ 11.	Organiseerimisfond	„ 500.—
§ 12.	Ettenägemata kulud	„ 150.—
§ 13.	Majandusministeeriumi avansi tagasimaks	„ 1.500.—
		<u>Kr. 25.800.—</u>

Nr. 4/5 SISUKORD: I. 1) A. Oinas: Eraettevõtete ametnike olukord vajab korraldamist. 2) A. Käsuper: Oma kodu soetamisest. 3) V. Tehve: Ületunnitöö tasud ja gratifikatsioonid. 4) Kuidas naisametnik säilitab oma tervislikkuse. 5) O. Hendrikson: Milleks vajame ankeeti? 6) V. Tehve: Eraametniku palgaolud Eestis. 7) E. Liidumäe: Kas on Inglise pangaametnik tõhusam töötajia kui tema Eesti kolleeg. 8) J. Mihkelson: Kollektiivlepingud. 9) Ä. K. L. suvepäevad Aegviidus. 10) K. Tammer: Ä. K. L. ja kontoriameetnikud. 11) Haigekassade päev. 12) Apteegi-assistentide Ühingu tegevusest. 13) O. H. Rootsi Tööstusametnike Liidu normaalmajapidamise eelarve. 14) E. A. Koja kutseühingute tegevus. 15) Välismaa ringvaade. II. E. A. Koja sihid ja tegevus.

Eraametnikud!

Tagastage ankeet viivitamata. Teie ei kanna mingil juhul ühtegi kohustust ega kahju ühegi antud vastuse tõttu.